

Rakendusaktide kavandid

KAVAND 1

ENERGEETIKA- JA KESKKONNAMINISTER MÄÄRUS

Pädeva asutuse toimingute eest tasutava menetlustasu, ehituse ja riikliku järelevalvetasu määrad, arvestamise ja tasumise korda ning nõuded menetlustasude tagatistele

Määrus kehtestatakse tuumaenergia ja -ohutuse seaduse § 7 lõike 4 punkt 1, § 66 lõike 8, § 67 lõike 8 ja § 68 lõike 8 alusel.

§ 1. Reguleerimisala

Sätetab määruse eesmärgi ja ulatuse: milliste tuuma- ja kiirgustegevustega seotud toimingute eest menetlus- ja järelevalvetasu tasutakse ning millistele tasudele ja tagatistele määrus kohaldub.

§ 2. Mõisted

Määratleb määruuses kasutatavad põhimõisted (nt menetlustasu, järelevalvetasu, põhitasu, tunnitariif, tagatis, otsekulu), tagamaks ühtne arusaam määruse rakendamisel.

§ 3. Menetlustasu liigid ja struktuur

Kirjeldab menetlustasu üldised komponendid (põhitasu, tööajapõhine tasu, ekspertiisi- ja laborikulud, tegelikud kulud) ning loetleb toimingud, mille eest menetlustasu võetakse.

§ 4. Menetlustasu määrad ja arvutamise põhimõtted

Kehtestab tasude arvutamise üldreeglid, sh tunnitariifi, keerukustegurid, normtunnid, otsekulude lisamise korra ning tasu indekseerimise põhimõtte.

§ 5. Menetlustasu maksmise kord

Reguleerib tasu tasumise tähtjad, osade kaupa tasumise võimaluse, tasudokumentide esitamise ning tasu tagastamise või vähendamise alused.

§ 6. Ehituse järelevalvetasu määr ja arvestamine

Sätetab ehituse aegse järelevalvetasu arvutamise põhimõtted (nt töömahupõhine, etapiviisiline või projektipõhine arvestus) ja tasu maksmise korra.

§ 7. Riikliku järelevalvetasu määr ja arvestamine

Määrab järelevalvetasu ülesehituse (püsitasu, riskipõhine osa, tööajapõhine osa) ja arvestusmeetodi, sh riskikategooriate ja järelevalve mahtude määramise põhimõtted.

§ 8. Järelevalvetasu maksmise kord

Reguleerib tasu maksmise perioodilisuse (nt kord kvartalis või kord aastas), arved, tähtjad ning tasu korrigeerimise alused tegeliku järelevalvemahtude alusel.

§ 9. Menetlustasu ja järelevalvetasu tagatised

Sätestab tagatise esitamise kohustuse, tagatise liigid (nt pangagarantii, kindlustus), tagatise ulatuse ja kehtivusaja ning tagatise kasutamise alused tasu maksmise tagamiseks.

§ 10. Tagatise esitamise ja vabastamise kord

Kirjeldab menetlust, kuidas tagatis esitatakse, kuidas pädev asutus seda kontrollib ning millal ja millistel tingimustel tagatis vabastatakse või asendatakse.

§ 11. Tasude indekseerimine ja läbivaatamine

Reguleerib tasumäärade iga-aastase või perioodilise korrigeerimise korra, sealhulgas indeksi kasutamise aluse (inflatsioon, palgakasv, kulubaasi muutused).

§ 12. Tasu tasumata jätmise tagajärjed

Sätestab, kuidas toimida tasu mittetasumisel (menetluse peatamine, viivis, tagatise kasutamine) ning millised on pädeva asutuse õigused tasu sissenõudmisel.

§ 13. Andmete esitamise ja arvestuse pidamise kord

Reguleerib, milliseid andmeid peab käitaja või taotleja esitama tasu arvestamiseks, ning sätestab pädeva asutuse kohustused arvestuse läbipaistvuse tagamisel.

§ 14. Rakendussätted

Sätestab määruse jõustumise ja vajadusel üleminekusätted, sh millal hakatakse tasusid rakendama ja kuidas käsitletakse pooleliolevaid menetlusi.

MAJANDUS- JA KOMMUNIKATSIOONIMINISTER MÄÄRUS

Pädeva asutuse poolt oma tegevusvaldkonnas osutatavate tasuliste teenuste kirjeldused ja teenustasud

Määrus kehtestatakse tuumaenergia ja- ohutuse seaduse § 7 lõike 4 punkt 2 alusel.

§ 1. Reguleerimisala

Sätetab määruse eesmärgi ja ulatuse: milliseid tasulisi teenuseid pädev asutus võib osutada ja kellele need teenused on suunatud (taotlejad, käitajad, teised asutused).

§ 2. Mõisted

Selgitab vajadusel määruks kasutatavaid termineid (nt tasuline teenus, otsekulu, teenustasu, eriteenus), et tagada ühene mõistmine kõigis rakendusolukordades.

§ 3. Tasuliste teenuste liigid

Esitab loetelu teenustest, mida pädev asutus võib pakkuda (nt sertifikaatide väljastamine, laboratoorsed mõõtmised, seireandmete analüüs, tehnilised ekspertiisid, erialane koolitus). Täpsustab, et teenuste loetelu on ammendav või vajadusel täieneb.

§ 4. Tasuliste teenuste kirjeldused

Kirjeldab iga teenuse sisu lühidalt: teenuse eesmärk, teostamise viis, teenusega kaasnevad tööprotsessid ja standardtulemused (nt mõõteprotokoll, ekspertiisiakt).

§ 5. Teenustasude üldpõhimõtted

Sätetab, et teenustasud on kulupõhised ning arvestavad tööaega, kasutatud seadmeid, kaasnevaid otsekulusid ja vajadusel välisekspertiisi tasusid. Reguleerib proportsionaalsust ja läbipaistvust.

§ 6. Teenustasude määrad

Kehtestab konkreetsete teenuste hinnad või hinnavahemikud. Kui teenus on tööajapõhine, sätetab tunnitariifi ja hinnastamise põhimõtte (nt keerukustegur, normtunnid).

§ 7. Täiendavad kulud ja otsekulude arvestamine

Kirjeldab, milliseid kulusid võib lisaks teenustasule arvestada (nt laborireaktiivid, mõõteseadmete erikasutus, sõidukulud) ning kuidas need esitatakse.

§ 8. Teenuste tellimise ja osutamise kord

Reguleerib teenuse tellimise viisi, taotluse esitamise nõuded, tähtajad, lepingu sõlmimise ning teenuse osutamise protsessi.

§ 9. Teenustasu maksmine

Sätestab arvelduskorra: tasu tasumise tähtajad, arve esitamise, ettemaksu võimaluse ning tingimused, mille korral tasu tagastatakse või vähendatakse.

§ 10. Kvaliteedinõuded ja sõltumatus

Kirjeldab teenuste osutamise kvaliteedi- ja usaldusnõudeid, sh laborite akrediteerimise või pädevuse tõendamise kohustust ning nõuet, et teenuste osutamine ei tohi mõjutada järelevalve sõltumatust.

§ 11. Teenustasude läbivaatamine ja indekseerimine

Reguleerib, kuidas ja kui tihti vaadatakse teenustasud üle (nt kord aastas), ning kuidas toimub tasude indekseerimine kulubaasi muutumisel.

§ 12. Andmete esitamine ja arvestuse pidamine

Sätestab teenuse osutamiseks vajalike andmete esitamise kohustuse ning pädeva asutuse kohustused arvestuse, aruandluse ja läbipaistvuse tagamisel.

§ 13. Rakendussätted

Määrab määruse jõustumise kuupäeva ja vajadusel üleminekusätteid, sh kuidas käsitletakse enne määruse jõustumist tellitud teenuseid.

ENERGEETIKA – JA KESKKONNAMINISTER MÄÄRUS

Tuumakäitise asukoha eelvaliku hindamise ja asukoha hindamise aruande täpsustatud nõuded ja andmekoosseis

Määrus kehtestatakse tuumaenergia ja -ohutuse seaduse § 10 lõike 3 ja § 11 lõike 2 alusel.

1. peatükk

Üldsätted

§ 1. Määruse reguleerimisala ja eesmärk

Määrus kehtestab tuumaenergia ja -ohutuse seaduse alusel nõutava tuumakäitise asukoha eelvaliku hindamise ning asukoha valiku hindamise aruande sisu ja andmekoosseisu nõuded. Määruse eesmärk on tagada asukoha sobivuse hindamine, lähtudes tuumaohutuse, füüsilise kaitse ja keskkonnamõjude aspektidest kogu käitise planeeritava eluea vältel.

2. peatükk

Asukoha eelvaliku hindamine ja asukoha valiku aruanne

§ 2. Asukoha eelvaliku ulatus, hindamise sisu ja struktuur

See säte nõuab, et asukoha valiku esmane faas peab tuginema dokumenteeritud analüüsile määrukses täpsustatud ulatuses, tuginedes 3. peatüki paragrahvidele.

§ 3. Asukoha valiku aruande sisu ja struktuur

Säte määrab hindamise aruande struktuuri ja sisu, mis peab põhinema rahvusvahelistel nõuetel ja kriteeriumidel. Aruanne peab sisaldama alternatiivsete asukohtade analüüsi ning käsitlema määramatust ja tundlikkust andmetes ja mudelites.

3. peatükk

Asukoha eelvaliku hindamine ja asukoha valiku aruanne

§ 4. Läbipaistvus ja põhjendus

Määratakse kohustus kaasata pädev ja sõltumatu konsultant ning kohustus dokumenteerida protsessi mõjutavaid asjaolusid ja otsuseid. Esitatud põhjendused peavad olema peab olema jälgitavad ja läbipaistvad.

§ 5. Asukohavaliku algsõelumise ja välistamiskriteeriumide dokumenteerimine

Nõuded asukohavaliku sõelumisprotsessile ja kasutatavatele välistamiskriteeriumitele. Metoodika ja kriteeriumite dokumenteerimise kord.

§ 6. Meteoroloogiliste ja kliimatekkeliste tegurite hindamise nõuded

Nõuded meteoroloogiliste ja kliimaatiliste tingimuste, sealhulgas äärmuslike ilmastikusündmuste (nt tornaadod, äärmuslikud temperatuurid, sademed, lumekoormus) hindamiseks. Analüüs peab hõlmama atmosfääri segunemise ja saasteainete hajumise tingimusi ning arvestama pikaajaliste kliimamuustrite muutustega.

§ 7. Geoloogilised ja hüdrogeoloogilised tegurid ning pinnase stabiilsus

Nõuded asukoha geoloogilise ja hüdrogeoloogilise sobivuse, sealhulgas pinnase stabiilsuse ja kandevõime hindamiseks. Analüüs peab muuhulgas käsitlema seismilisi ohte (rikketsoonid, pinnasevedeldumine), karsti ja vajumisi ning põhjavee ja üleujutuste mõju rajatise ohutusele.

§ 8. Kombineeritud väliste ohutegurite hindamise nõuded

Kohustus hinnata looduslike ja inimtekkeliste ohtude koosinemist ja võimalikke ahelreaktsioone. Rakendada tuleb tõenäosuslikku lähenemist, et tuvastada kombineeritud sündmused, mille mõju võib ületada üksikute ohtude summaarse mõju.

§ 9. Inimtekkelised ohutegurid ja taristu

Analüüsida tuleb asukoha läheduses paiknevatest inimtegevustest (tööstusrajatised, transpordikoridorid, sõjalised objektid) tulenevaid riske. Hinnata tuleb suurõnnetuste, plahvatuste, tulekahjude, gaasileviku ja lennuõnnetuste mõju tuumakäitisele ning kriitilise taristu töökindlust.

§ 10. Soojuse ärajuhtimise ja veevarustuse kättesaadavus

Tõendada tuleb piisava jahutusvee ja soojuse ärajuhtimise võimekuse olemasolu kõigis tingimustes, arvestades kliimariske ja võimalikke jääolusid. Analüüs peab hõlmama alternatiivsete veeallikate kättesaadavust avariiolukordades.

§ 11. Hüdrooloogiliste parameetrite ja jahutusvee ohutusvaru hindamine

Hinnata tuleb veekogu hüdrooloogilisi parameetreid (veetasemed, temperatuur, jäätingimused) ja nende äärmuslikke kõikumisi. Eesmärk on tagada jahutussüsteemi terviklikkus ja hädaolukorra vee kättesaadavus väliste hüdrooloogiliste sündmuste korral.

§ 12. Hädaolukorraks valmisolek, julgeolek ja füüsiline kaitse

Analüüsida tuleb asukoha sobivust hädaolukorra lahendamise plaanide rakendamiseks, arvestades asustustihedust ja evakuatsioonivõimalusi. Hinnata tuleb asukoha omadusi julgeoleku ja füüsilise kaitse meetmete ning vastumeetmete tõhusaks rakendamiseks.

§ 13. Füüsilise kaitse süsteemide ja tuumajulgeoleku tõendamise nõuded

Kirjeldada tuleb julgeolekukontseptsiooni ja geograafiliste tingimuste sobivust ohuprofiiliga. Tõendada tuleb süvakaitse põhimõtete rakendamist (seire, valve, reageerimisvõime) füüsilise kaitse süsteemide kavandamisel.

§ 14. Elanikkonna ja radioloogilise mõju detailanalüüs

Esitada tuleb detailne analüüs elanikkonna paiknemise kohta asukoha ümbruses ja määratleda planeerimistsoonid. Teostada tuleb radioloogilise mõju ja doosiarvutused nii tavakäitamise kui ka erinevate avariistsenaariumide korral.

§ 15. Asukoha uurimis- ja hindamisprogrammi nõuded

Sätestab nõuded asukoha uurimisprogrammile, sealhulgas geoloogilistele, hüdrooloogilistele, seismilistele, geotehnilistele ja meteoroloogilistele uuringutele. Programm peab sisaldama ajakava, proovipunktide ja seirevõrgu kirjeldust ning tagama andmekvaliteedi.

§ 16. Pikaajalise ohutuse ja ebakindluse hindamine

Hinnata tuleb asukoha pikaajalist ohutust, arvestades geoloogilist ja hüdrooloogilist muutlikkust, seismika arengut ja kliimatrende. Analüüs peab käsitlema mudelite valideerimist, määramatust ja erinevaid tulevikutsenaariume.

§ 17. Kvaliteedijuhtimine ja andmete jälgitavus

Kehtestatakse nõuded kvaliteedijuhtimissüsteemile, mis tagab andmete kogumise meetodite, tarkvara ja seadmete kalibreerimise nõuetekohasuse ning andmete jälgitavuse. Nõutav on sõltumatu ülevaatus teostamine.

§ 18. Kvalifikatsiooni ja sõltumatuse dokumenteerimise nõuded

Dokumenteeri tuleb uuringuid teostavate ekspertide ja organisatsioonide (sh tehnilise toe organisatsioonid - TSO) pädevus, kvalifikatsioon ja kogemus. Tagada tuleb huvide konflikti puudumine ja hinnangu andjate sõltumatus.

§ 19. Keskkonnaseire ja järelvalve

Kohustus seiramiseks, asukoha keskkonnaseire nõuded seireparameetritele, mõõtmiste sagedusele, künnistele ja reageerimiskorrale. Seire peab olema etapiülene, jätkudes ka pärast asukoha heakskiitmist.

§ 20. Asukoha parameetritest tuletatud projekteerimise sisendandmete dokumenteerimine

Dokumenteeri tuleb asukoha uuringutest tuletatud projekteerimise sisendandmed ja kavandamise aluseks olevad ohuparameetrid. Tõendada tuleb andmekogumise kvaliteeti disainilahenduste alusena.

4. peatükk

Aruande andmekoosseis

§ 21. Aruande andmekoosseisu nõuded

Säte kehtestab detailse loetelu aruandes esitatavatest andmetest ja nende vormistusest. Aruanne peab sisaldama muuhulgas informatsiooni järgmistest kategooriatest:

Aruande üldandmete kategooriasse kuuluvad koostaja ja tellija andmed, versioon, kuupäevad, kvaliteedihalduse kirjeldus, sõltumatuse kinnitus ning kasutatud meetodid koos viidetega normatiivsetele juhiste ja rahvusvahelistele standarditele.

Ruumiinfo ja keskkonna kirjelduse alla kuuluvad kaardikihid, topograafia, geoloogia, hüdroloogia, meteoroloogia, maakasutus, elanikkonna tihedus, infrastruktuuri kirjeldus ning erinevad temaatilised kaardid ja graafilised kujutised. Samasse rühma kuuluvad ka välistatud tsoonid, riskialad, ohutsoonide piirid ja ruumiandmete täpsustused.

Välitööde ja seire kategooriasse kuuluvad välitööde kirjeldus, mõõtmised, seireprogrammid, mõõtmisperioodid ja sagedus, kasutatud seadmed, nende kalibreerimine, mõõdistusprotokollid ning aluspõhjasandid, seismilised uuringud ja aktiivsete rikete kaardid.

Modelleerimise ja analüüsi kategooriasse kuuluvad mudelid, tarkvara, arvutuskeskkond, sisend- ja väljundandmed, mudeli valideerimine, tundlikkusanalüüs, riskimaatriksid, erinevad stsenaariumid, tõenäosuslikud analüüsid ja hinnangud, elanikkonna paiknemise kirjeldus, kiirgusdoosid, lähteparameetrid, avariistsenaariumid ja ajalised andmerekad koos veetasemete, sademete, tuule, temperatuuri ja pinnase andmetega. Samuti kuuluvad siia kontrollarvutused ja kavandamise sündmuste parameetrid.

Ohutuse ja järelevalve kategooriasse kuuluvad kaitsetsoonide skeemid, ligipääsupiirangud, riskipõhised põhjendused, seos ohutushindamisega, järelevalvekorraldus ja hilisema kasutamise kirjeldus.

Andmete ja dokumentatsiooni kategooriasse kuuluvad allikad, andmefailid, elektroonilise esitamise põhimõtted, avatud failivormingud, taaskasutatavad failid, andmefailide loetelu, identifikaatorid, lühikirjeldused ja asukoha viited ning viited täiendamata andmetöötlusele.

Turbe ja konfidentsiaalsuse kategooriasse kuuluvad konfidentsiaalne info, julgeolekuinfo, andmete eraldamise põhimõtted, teabekaitse ning julgeolekunõuded.

ENERGEETIKA – JA KESKKONNAMINISTER MÄÄRUS

Eelhinnangu taotlusele esitatavad täpsustatud nõuded, taotluse andmete loetelud, taotluse hindamise kriteeriumid ja eelhinnangu andmekoosseis

Määrus kehtestatakse tuumaenergia ja- ohutuse seaduse § 13 lõike 4 alusel.

1. peatükk

Üldsätted

§ 1. Reguleerimisese ja kohaldamisala

Määrusega sätestatakse eelhinnangu taotluse sisu ja esitatavad andmed, taotluse menetlus ja eelhinnangu andmekoosseis.

Määrust kohaldatakse isikule, kes kavandab tuumakäitise ehitamist ja käitamist.

§ 2. Mõisted

Erandid või täiendavad mõisted, mis on määruse rakendamiseks vajalikud ja mida seadused ei defineeri, määratletakse käesolevas määruses.

2. peatükk

Eelhinnangu taotluse menetlus

§ 3. Eelhinnangu ja selle muutmise taotlemine

Eelhinnangu, sealhulgas selle muutmise taotlemise kord. Eelhinnangu muutmise kord, jagades muudatused olulisuse alusel kategooriatesse.

§ 4. Eelhinnangu taotluse ja selle muutmise avatud menetlus

Avatud menetluse õiguslikud alused ja menetluse kord, sh menetlustähtjad. Taotluses ja eelhinnangus esitatud teabe käsitlemise põhimõtted avalikkuse ja konfidentsiaalsuse tagamiseks. Teiste asutuste kaasamine, eksperthinnangu küsimine.

§ 5. Andmete kontroll ja järelevalve

(1) Pädev asutus kontrollib esitatud andmete õigsust ning teeb vajaduse korral koostööd teiste asutuste ja rahvusvaheliste organisatsioonidega.

(2) Taotleja esitab nõudmisel täiendavad tõendid (auditaruanded, lepinguväljavõtted, turvaprotseduurid).

3. peatükk

Nõuded eelhinnangu taotlusele

§ 6. Eelhinnangu taotluse dokumendid

Taotluse andmete ja dokumentide loetelu:

- 1) õiguslik ja juhtimiskorraldus: registriandmed, omandistruktuur (sh lõppkasusaajad), juhtorganid ja vastutavad isikud; juhtimissüsteemi kirjeldus;
- 2) julgeolek ja usaldusväärsus: tuumarajatise füüsilise kaitse süsteemi kavandamine ja rakendamine kaitse projekteerimisel arvesse võetavate ohtudega;
- 3) personal: ettevõtte personalipoliitika;
- 4) ettevõtte majanduslik võimekus ja kohustused tuumakahjustuse korral;
- 5) rahalised kohustused tulenevalt tuumakäitise elukaarest: tuumakäitise elukaare eri etappide finantseerimise skeem; radioaktiivsete jäätmete käitlemise ja lõppladustamise rahastamise mehhanism; tuumakäitise dekomissioneerimise rahastamise mehhanism;
- 6) tarneahela juhtimissüsteem: tarnija kvalifitseerimine, valik, hindamine ja järelevalve; komponentide, materjalide ja teenuste vastuvõtukriteeriumid ja dokumentatsioon;
- 7) ettevõtte ohutusalase tegevuse läbipaistvus;
- 8) Kiirguskaitse;
- 9) tuumakontrollimeetmed;
- 10) elektrivõrgu ühendusvalmidus;
- 11) transport ja logistika;

§ 6. Vorminõuded

Taotluse vorminõuded nagu esitusvorm, vastutus andmete õigsuse eest, viitamine, konfidentsiaalse teabe märgistamine.

4. peatükk

Taotluse hindamise kriteeriumid

§ 7. Tõendusdokumentide loetelu

Käesoleva määruse § 6 ja TEOS § 13 lg 3 nõuete tõendamise andmete ja dokumentide nimekiri, mille punktid võib vormistada määruse lisadena:

- 1) Taotleja registrijärgne asukoht, juhatuse asukoht ja tegevuskoht Eestis / filiaal;
- 2) Taotleja ja temaga seotud isikute tegevus ei ohusta riigi julgeolekut;
- 3) Juhtkonna erialane kvalifikatsioon ja kogemus;
- 4) Piisav arv vajaliku pädevusega töötajaid ja värbamisplaan;
- 5) Hankeplaan ja tarneahela lepingud (konstruktsioonid, tehnosüsteemid ning seadmed ja nende komponendid, tuumküts).

§ 8. Hindamise põhimõtted, meetod ja otsustuskriteeriumid

Hindamine on tõendipõhine: dokumentide läbivaatus, intervjuud; vajadusel kohapealsed auditid ja tarnija proovihindamised.

Iga kriteeriumi tulemus: Vastab/Täidetav tingimustega/Ei vasta.

Otsus: Positiivne, Positiivne tingimustega (siduvad parandusmeetmed ja tähtajad) või Negatiivne.

5. peatükk

Eelhinnangu andmekoosseis

§ 9. Eelhinnangu koosseis

Järeldus käesoleva määruses sätestatud kriteeriumidele vastavuse kohta, sealhulgas hinnang majanduslikule jätkusuutlikkusele, juhtimise ja personali; hinnang taotleja organisatsioonilisele, majanduslikule ja julgeolekualasele sobivusele tuumakäitise ehitamiseks ja käitamiseks; järeldus taotleja suutlikkuse kohta kanda vastutust ohutuse eest vastavalt rahvusvahelisele tuumaohutuse põhimõttele. Ülevaade eelhinnangu taotluse koostööst teiste asutustega ning nende poolt esitatud põhjendatud koostööst või koostööstamata jätmise kohta.

Kokkuvõte ja otsus, parandusmeetmed ja tähtajad ja tõendamise kord (kui kohaldub)

Lisad (ekspertiisid, muud tõendusmaterjal).

§ 10. Konfidentsiaalsus

Avalikkusele esitatakse eelhinnangu mitte-konfidentsiaalne kokkuvõte.

§ 11. Eelhinnangu kehtivus

Kehtivuse tähtaeg. Kehtetuks tunnistamine seoses parandusmeetmete mitte täitmisega

6. peatükk

Rakendussätted

§ 12. Määruse jõustumine

Määrus jõustumise kuupäev

ENERGEETIKA – JA KESKKONNAMINISTER MÄÄRUS

Süsteemide, konstruktsioonide ja komponentide ohutusklassifikatsioon

Määrus kehtestatakse tuumaenergia ja- ohutuse seaduse § 15 lõike 6 alusel.

1. peatükk

Üldsätted

§ 1. Määruse reguleerimisala ja eesmärk

Määrusega kehtestatakse nõuded tuumakäitise süsteemide, konstruktsioonide ja komponentide (edaspidi *SKK*) tuvastamiseks, klassifitseerimiseks ja dokumenteerimiseks. Määruse eesmärk on tagada tuumaohutus läbi proportsionaalsete disaini- ja kvalifikatsiooninõuete rakendamise kogu rajatise eluea vältel, sealhulgas projekteerimisel, käitamisel ja muutmisel, lähtudes rahvusvahelistest standarditest.

§ 2. Mõisted

Sätetatakse määruses kasutatavad spetsiifilised terminid, sealhulgas ohutuse seisukohalt oluline element, rike, väärfunktsioon ja ohutusfunktsioon. Mõistete määratlemisel lähtutakse tuumaenergia ja -ohutuse seadusest ning Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri (IAEA) terminoloogiast.

§ 3. Klassifikatsiooni kohustus

Käitamisloa omajal on kohustus identifitseerida ja klassifitseerida kõik ohutuse seisukohalt olulised SKK-d, sealhulgas instrumentatsioonisüsteemid, juhtimissüsteemid ja tarkvara. Klassifitseerimise kohustus kehtib kogu rajatise elutsükli vältel alates projekteerimisest kuni kasutusest kõrvaldamiseni.

§ 4. Proportsionaalne lähenemine klassifikatsioonile

Säte määrab, et ohutusklassifikatsioon peab olema proportsionaalne riskitasemega. Disaini-, kvaliteedi- ja kontrollinõuete rangus peab vastama omistatud ohutusklassile ning valitud klassifikatsioon peab olema põhjendatud ja dokumenteeritud.

2. peatükk

Klassifitseerimise põhimõtted ja metoodika

§ 5. Klassifitseerimise alus

Klassifitseerimine põhineb deterministlikul ohutusanalüüsil, mida täiendatakse tõenäosuslike meetodite ja insenertehnilise hinnanguga. Aluseks võetakse ohutusfunktsioonide toimivustingimused, süvakaitse põhimõtted ja tugianalüüsid. Meetodite vahelised võimalikud kõrvalekalded tuleb dokumenteerida ja põhjendada.

§ 6. Klassifitseerimist mõjutavad tegurid

Loetletakse tegurid, mis määravad SKK klassi: ohutusfunktsiooni olemus ja tähtsus, võimaliku sündmuse esinemissagedus ja kestus, rikke tagajärgede tõsidus ning elemendi roll süvakaitse tasemetel tagamisel.

§ 7. Süvakaitse tasemed

Klassifitseerimisel tuleb arvestada SKK paiknemist süvakaitse viiel tasemel. See hõlmab rikete ennetamist, kõrvalekallete tuvastamist, õnnetussündmuste ja nende tagajärgede piiramist ning kiirgusmõjude leevendamist. Arvesse võetakse mitmekordse ja sõltumatu kaitse printsiipe.

§ 8. Ohutusklasside süsteem

Kehtestatakse kolmeastmeline ohutuskategooriate süsteem (OK1, OK2, OK3), mis on reastatud vastavalt ohutusfunktsiooni tähtsusele ja rikke tagajärgedele. Säte lubab proportsionaalsuse huvides kasutada ka täiendavaid alamkategooriaid või lihtsustatud klasse.

3. peatükk

Klassifitseerimise protsess ja nõuded

§ 9. Klassifitseerimise etapiline protsess

Kirjeldatakse klassifitseerimise "ülalt-alla" metoodikat: esmalt tuvastatakse ja kategoriseeritakse ohutusfunktsioonid, seejärel seostatakse need konkreetsete SKK-dega. Protsess hõlmab esialgse ohutusklassi määramist, disaini täpsustamist ja klassifikatsiooni lõplikku verifitseerimist.

§ 10. Funktsioonide kategoriseerimine ja SSC-de seostamine

Säte reguleerib ohutusfunktsioonide tähtsuse määramist rajatise üldise ohutuse seisukohalt. SKK-le määratakse ohutusklass vastavalt sellele, millist ohutusfunktsiooni see täidab; kui SKK täidab mitut funktsiooni, määratakse klass kõrgeima kategooria järgi.

§ 11. SKK-de klassifitseerimine disainisätete ja kaitsebarjääride alusel

Määratakse nõuded füüsiliste tõkete ja barjääride klassifitseerimiseks, arvestades väliseid ja sisemisi ohte. Klassifikatsioon peab peegeldama barjääri rolli ohutuse tagamisel ja rikke võimalikke tagajärgi.

§ 12. Koostoime klassifitseerimine

Reguleeritakse olukordi, kus süsteemid on omavahel seotud või jagavad komponente. Kui süsteemid teenindavad erineva tähtsusega funktsioone, tuleb ühistele komponentidele määrata kõrgeim kohalduv ohutusklass.

§ 13. Kaudse mõjuga SKK-de klassifitseerimine

Säte käsitleb komponente, mis ei täida otsest ohutusfunktsiooni, kuid mille rike võib takistada ohutusklassi kuuluvate süsteemide tööd. Sellistele kaudse mõjuga elementidele tuleb määrata piisavalt kõrge ohutusklass või rakendada täiendavaid disainimeetmeid negatiivse mõju vältimiseks.

4. peatükk

Rakendamine ja dokumenteerimine

§ 14. Insenerinõuete ja disainireeglite rakendamine

Vastavalt määratud ohutusklassile kohalduvad SKK-dele spetsiifilised insenerinõuded: seismiline vastupidavus, keskkonnakvalifikatsioon, kvaliteedikontroll tootmisel ja paigaldusel ning tarkvara usaldusväärsus. Samuti määratakse nõuded hooldusele, testimisele ja vananemise haldamisele.

§ 15. Liideste nõuded erinevate ohutusklasside vahel

Kehtestatakse nõuded erinevatesse ohutusklassidesse kuuluvate süsteemide ühenduskohtadele (liidestele). Liideselement peab kuuluma kõrgemasse klassi ning tagama, et madalama klassi süsteemi rike ei kahjustaks kõrgema klassi süsteemi toimimist (eraldatus).

§ 16. Klassifikatsiooni verifitseerimine

Klassifikatsiooni õigsust tuleb kontrollida deterministlike ja tõenäosuslike ohutusanalüüside abil. Verifitseerimisse tuleb kaasata sõltumatu tehniline tugiorganisatsioon ning tulemused esitatakse pädevale asutusele heakskiitmiseks.

§ 17. Dokumenteerimine

Kõik klassifitseeritud SKK-d tuleb kanda hallatavasse loetellu, mis sisaldab viiteid alusanalüüsidele ja disainieeldustele. Dokumentatsioon peab tagama jälgitavuse kogu elutsükli vältel, sealhulgas versioonihalduse ja muudatuste ajaloo säilitamise järelevalve teostamiseks.

6. peatükk

Rakendussätted

§ 18. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

ENERGEETIKA - JA KESKKONNAMINISTRI MÄÄRUS

Tuumakäitise ohutushindamise nõuded ja metoodika ning esialgse ohutusaruande, ohutusaruande vorm, sisu ja menetlemine

Määrus kehtestatakse tuumaenergia ja- ohutuse seaduse § 16 lõike 7 ja § 40 lõike 5 alusel.

1. peatükk

Üldsätted

§ 1. Reguleerimisala ja eesmärk

Määrusega kehtestatakse nõuded tuumakäitise ohutusaruande koostamisele, selle vormile ja sisule, samuti esitamise ja menetlemise korrale. Määruse eesmärk on luua raamistik tuumaohutusloa taotlemiseks ja ohutusnõuetele vastavuse tõendamiseks.

§ 2. Kohaldamisala

Määrust kohaldatakse kõikidele tuumakäitistele ja tuumkütuksükli tegevustele, mille puhul on nõutav ohutuse demonstreerimine läbi süstemaatilise hindamisprotsessi.

§ 3. Mõisted

Sätestatakse määruses kasutatavad spetsiifilised terminid, sealhulgas esialgne ohutusaruanne, käitamiseelne ohutusaruanne, lõplik ohutusaruanne ning ohutusanalüüsi liigid.

§ 4. Tuumakäitise ohutusaruande roll ohutusnõuetele vastavuse tõendamisel

Säte määratleb ohutusaruande kui kõige olulisema alusdokumendi tuumaohutuse demonstreerimisel. See peab tõendama käitise disaini ja kavandatud tegevuse vastavust ohutusnõuetele kogu tuumakäitise eluea vältel, hõlmates projekteerimist, ehitamist, katsetamist, käitamist ja dekomissioneerimist.

§ 5. Proportsionaalne lähenemine

Rakendatakse proportsionaalset lähenemist (*graded approach*), mille kohaselt sõltub ohutusaruande ulatus ja detailsus käitise potentsiaalsetest ohtudest ning tegevusega kaasnevate riskide tasemest.

§ 6. Ohutusaruande seos tuumaohutusloa menetlusskeemiga

Reguleeritakse ohutusaruande koostamise ja ajakohastamise etappe vastavalt loastamise tsüklile: ehitusloa taotluse aluseks on esialgne ohutusaruanne, katsetusloa eelduseks on katsetuseelne ohutusaruanne ja käitamisloa aluseks lõplik ohutusaruanne. Säte nõuab ohutusaruande pidevat ajakohastamist, et see vastaks käitise tegelikule konfiguratsioonile ja käitamispääringutele.

2. peatükk

Ohutusaruande sisu ja üldpõhimõtted

§ 7. Ohutusaruande sisu ulatus ja kohaldatavus

Ohutusaruanne peab hõlmama kaitise kõiki seisundeid: tavapäraseid käitamistingimusi, eeldatavaid kõrvalekaldeid ning nii kavandamise aluseks olevaid kui ka ootamatuid õnnetusi. Analüüs peab katma kõiki ohutuse seisukohalt olulisi konstruktsioone, süsteeme ja komponente.

§ 8. Ohutusaruande lähteandmed ja eeldused

Sätetatakse nõuded kasutatavatele lähteandmetele, piirväärtustele ja eeldustele. Arvutusmodelid peavad põhinema konservatiivsetel eeldustel ning olema põhjendatud ja dokumenteeritud viisil, mis võimaldab pädeval asutusel kontrollida disaini ja käitamispiirangute ja -tingimuste vastavust võimalikele kõrvalekalletele.

§ 9. Süvakaitse kontseptsiooni rakendamine

Ohutusaruanne peab demonstreerima süvakaitse kontseptsiooni rakendamist kaitise disainis ja töökorralduses. See hõlmab sõltumatute kaitsebarjääride olemasolu ja tõhususe tõendamist ohutuse tagamisel.

§ 10. Ohutusaruande detailitaseme nõuded

Eristatakse nõutavat detailitaset eri etappides: esialgne ohutusaruanne peab tõendama ohutut ehitamist, käitamiseelne ohutusaruanne peab põhinema ehitusjärgsetel andmetel ja tegelikul konfiguratsioonil ning lõplik ohutusaruanne määratleb täpsed ohutuspiirangud ja -tingimused.

§ 11. Ohutusanalüüs, analüüsi liigid ja nõuded analüüsi koostamisele

Määratletakse ohutusanalüüsi eesmärk ja liigid (deterministlik ja tõenäosuslik ohutusanalüüs). Analüüs peab hindama sündmuste tagajärgi ja nende esinemise tõenäosust, tagamaks inimeste ja keskkonna kaitse püsimit lubatud piirides.

§ 12. Arvutusmodelite ja analüüsivahendite kvalifitseerimine

Kehtetatakse nõuded arvutusprogrammidele ja simuleerimisvahenditele. Kasutatavad meetodikad peavad olema kvalifitseeritud, valideeritud ja verifitseeritud, ning nende päritolu, versioon ja meetodiline alus peavad olema dokumenteeritud.

§ 13. Käitamiskogemuse ja õppetundide rakendamine

Ohutusaruandes tuleb arvesse võtta asjakohast käitamiskogemust sarnastelt rajatistelt, sealhulgas rikkeandmeid ja ohutusalaseid õppetunde, et tagada ohutuse pidev parandamine ja aruande ajakohasus.

§ 14. Riskiteadlik ja pideva täiustamise põhimõte

Säte kohustab kasutama riskiteadlikku lähenemist, kombineerides deterministlikke ja tõenäosuslikke analüüse otsuste tegemisel. Eesmärk on disaini täiustamine ja ohutuse optimeerimine vastavalt pideva täiustamise põhimõttele.

§ 15. Ohutusaruande sisunõuete täpsustamine juhendmaterjaliga

Ohutusaruande detailne sisu ja ülesehitus, sealhulgas tehnilised arvutused, peavad lähtuma pädeva asutuse juhendmaterjalidest, rahvusvahelistest standarditest ning käesoleva määruse Lisas 1 toodud struktuurist.

§ 16. Laiendatud ohutusaruanne

Sätestab täiendavad sisunõuded ja korra laiendatud ohutusaruande koostamiseks, mille esitamine on vajalik tuumakäitise eluea pikendamiseks.

§ 17. Ohutuspiiride ja -tingimuste tuletamine

Ohutusaruande tulemuste põhjal tuleb tuletada ja põhjendada ohutu käitamise piirangud ja tingimused, sealhulgas ohutuse seisukohalt oluliste süsteemide piirväärtused.

§ 18. Kooskõla teiste ohutusdokumentidega

Tagada tuleb teabe järjepidevus ja kooskõla ohutusaruande ning teiste loadokumentide, sealhulgas dekomissioneerimiskava, hädaolukorraplaani, turvaplaani ja füüsilise kaitse meetmete vahel.

3. peatükk

Ohutusaruande vorm ja sisu

§ 19. Ohutusaruande vormistamine ja esitusviis

Kehtestatakse nõuded ohutusaruande vormistamisele: see peab olema selge, süstemaatiline ja jälgitav. Reguleeritakse tabelite, jooniste ja ristviidete esitamist, dokumentide haldamist, muudatuste ja versioonide jälgitavust ning dokumentatsiooni säilitamist.

§ 20. Viited ja toetavad dokumendid

Ohutusaruanne peab olema sisu poolest iseseisvalt mõistetav, viidates vajadusel toetavatele materjalidele. Kõik viidatud dokumendid peavad olema pädevale asutusele kättesaadavad.

§ 21. Konfidentsiaalse ja julgeolekutundliku teabe käsitlemine

Sätestatakse kord julgeolekutundliku ja füüsilise kaitse andmete ning muu tundliku teabe käsitlemiseks, tagades pädeva asutuse juurdepääsu, kuid piirates avalikustamist.

§ 22. Ajakohastamine ja muutmine

Loa omajal on kohustus ohutusaruannet pidevalt ajakohastada vastavalt käitise eluetappidele ja tegelikule seisundile. Kõik muudatused peavad olema jälgitavad ja õigustatud.

§ 23. Aruandluse ja dokumentide säilitamise kohustus

Säte kohustab loa omajat säilitama kõiki ohutusega seotud tegevusi, otsuseid ja sündmusi kajastavaid andmeid kogu loastatud tegevuse vältel.

4. peatükk

Ohutusaruande menetlemine ja vastutus

§ 24. Vastutus ohutusaruande koostamise eest

Esmane vastutus ohutusaruande sisu, terviklikkuse ja kvaliteedi eest lasub loa omajal või taotlejal, sõltumata sellest, kas koostamisse on kaasatud kolmandaid osapooli.

§ 25. Sisu piisavuse ja kvaliteedi tagamine

Ohutusaruande sisu ulatus ja detailsus peavad olema piisavad järelduste toetamiseks, võimaldades pädeval asutusel teostada sõltumatut läbivaatamist ja anda hinnangut.

§ 26. Sõltumatu verifitseerimine

Ohutusaruande sisu, arvutused ja järeldused peavad läbima sõltumatu verifitseerimise loa omaja või kvalifitseeritud kolmanda osapooli poolt, et tagada sisu terviklikkus.

§ 27. Pädeva asutuse läbivaatamine ja hindamine

Pädev asutus on kohustatud tuumaohutusloa menetluse raames ohutusaruannet läbi vaatama ja andma sellele hinnangu. Positiivne hinnang on lubade andmise eeltingimuseks.

§ 28. Pädeva asutuse õigused ja teabenõuded

Pädeva asutuse õigused; lisainfo nõudmine; dokumentide nõudmine; juurdepääs käitisele; juurdepääs tarnija rajatistele; tööprotsessidele; sõltumatu hindamine; regulatiivse otsustusõiguse teostamine.

§ 29. Ohutusaruande hindamise tulemuste rakendamine

Ohutusaruande läbivaatamise tulemusi rakendatakse käitise disaini parendamiseks ning käitamispäringute ja -tingimuste kehtestamiseks, mis sätestatakse loa tingimustes.

§ 30. Menetluse lõpetamine ja dokumenteerimine

Säte reguleerib ohutusaruande läbivaatamist, tulemuste dokumenteerimist ja selle alusel tuumaohutusega seotud lubade menetlusprotsessi lõpetamist.

§ 31. Ülemineku- ja rakendussätted

Kehtestatakse üleminekuperioodid ja tingimused määruse jõustumiseks ning selle kohaldamiseks olemasolevatele tegevustele.

§ 32. Jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

Lisa 1.

Tuumakäitise ohutusaruande peatükkide ülesehitus

Lisa sätestab ohutusaruande kohustusliku struktuuri, mis lähtub rahvusvahelistest standarditest ja käitise tüübist.

Peatükkide struktuur:

1. Ohutusaruande eesmärk: käitise üldkirjeldus ja projektijuhtimise ülevaade.

2. Asukoha hindamine: väliste looduslike ja inimtekkeliste ohtude analüüs, mis mõjutavad käitise ohutust.
3. Disaini alused: käitise disaini aluspõhimõtted, ohutuskriteeriumid, süsteemide, konstruktsioonide ja komponentide ohutusklassifikatsioon ning süvakaitse põhimõtete rakendamine.
4. Süsteemikirjeldus: detailne ülevaade ohutusfunktsioonide täitmise demonstreerimiseks.
5. Reaktorjahutussüsteemid: kirjeldus süsteemidest, mis tagavad soojuse ärajuhtimise.
6. Õnnetuste ennetamine: süsteemide kirjeldus õnnetuste ennetamiseks või leevendamiseks.
7. Juhtimine ja kaitse: kirjeldus juhtimis- ja kaitsesüsteemidest (I&C).
8. Elektrisüsteemid: hädavajalikud ja mittehädavajalikud elektrisüsteemid.
9. Abisüsteemid ja konstruktsioonid: toetavate abisüsteemide (nt ventilatsioon, veevarustus) ja ehituskonstruktsioonide (hooned) ohutuse aspektid.
10. Energia muundamine: auru- ja energiatootmissüsteemide ohutusega seotud aspektid.
11. Jäätmekäitlus: radioaktiivsete jäätmete (sh kasutatud tuumkütus) kogused, käitlemise korraldus ja süsteemid.
12. Kiirguskaitse: eesmärgid, meetmed ja programmid töötajate ja avalikkuse kaitseks.
13. Käitamiskorraldus: juhtimissüsteemid, personali kvalifikatsioon, koolitus ja käitamise korraldus.
14. Ehitus ja kasutuselevõtt: ehituse etapid, kvaliteedikontroll ja kasutuselevõtu katsetusprogrammid.
15. Ohutusanalüüsid: deterministlike ja tõenäosuslike analüüside tulemused ning vastavus ohutuskriteeriumitele.
16. Käitamispiirangud: lõplikud käitamispiirangud, -tingimused ja tehnilised spetsifikatsioonid.
17. Juhtimine ja kultuur: organisatsiooni juhtimissüsteem ja ohutuskultuur.
18. Inimtegur: inimtegurite analüüs ja arvestamine disainis ja operatsioonides.
19. Hädaolukorra valmisolek: nõuded ja plaanid hädaolukordadeks.
20. Tuumajulgeolek: füüsilise kaitse ja tuumajulgeoleku meetmed.
21. Dekomissioneerimine: algne dekomissioneerimiskava, jäätmekäitluse strateegia ja rahastamise korraldus.

ENERGEETIKA – JA KESKKONNAMINISTER MÄÄRUS

Korduva ohutushindamise nõuded ja metoodika tuumakäitise käitamisel

Määrus kehtestatakse tuumaenergia ja -ohutuse seaduse § 43 lõike 5 alusel .

1. peatükk

Üldsätted

§ 1. Määruse reguleerimisala ja eesmärk

Säte määratleb tuumakäitise käitamise etapil läbiviidava korduva ohutushindamise (PSR – *Periodic Safety Review*) ulatuse. Määruse eesmärk on tagada käitise ohutuse pidev tõendamine, võttes arvesse kogunenud käitamiskogemusi, rajatise vananemise mõjusid, tehnoloogia arengut ja muutusi rahvusvahelistes ohutusstandardites ning õigusaktides.

§ 2. Määruses kasutatavad terminid

Määruses kasutatakse termineid tuumaenergia ja -ohutuse seaduse tähenduses.

2. peatükk

Korduva ohutushindamise põhimõtted

§ 3. Hindamise sagedus

Kehtestatakse nõue viia korduv ohutushindamine läbi vähemalt üks kord kümne aasta jooksul. Säte annab pädevale asutusele õiguse nõuda tihedamat hindamist, kui ilmnevad olulised ohutusriskid, käitise eripäradest tulenevad asjaolud või muutused tuumajulgeoleku keskkonnas.

§ 4. Hindamise ulatus

Määratletakse hindamise terviklikkus: analüüs peab hõlmama kõiki ohutust mõjutavaid aspekte, sealhulgas süsteeme, konstruktsioone ja komponente (SKK), organisatsioonilisi meetmeid, personali pädevust ning väliseid ohtutegureid. Võrreldakse käitise tegelikku seisukorda algse projekti ja uusimate kehtivate standarditega.

§ 5. Lähteandmed

Loetletakse hindamise aluseks olevad andmed: tuumakäitise ohutusearuanne, eelnevate perioodide hindamistulemused, käitamisdokumentatsioon, muudatuste register ning intsidentide ja tõrgete analüüsid. Säte kohustab kasutama ajakohastatud teavet ning vajadusel läbi viima täiendavaid uuringuid (nt vananemise kohta), kui olemasolevad andmed on puudulikud.

§ 6. Vastutus korduva ohutushindamise läbiviimise eest

Sätestatakse käitamisloa omaja ainuvastutus hindamise korraldamise, metoodika valiku ja tulemuste kvaliteedi eest. Nõutakse hindajate sõltumatust ja pädevust ning määratakse juhatuse kohustus kinnitada parandustegevuste kava.

3. peatükk

Korduva ohutushindamise sisu ja metoodika

§ 7. Hindamise valdkonnad

Paragrahv loetleb konkreetsed ohutustegurid (nn *safety factors*), mida tuleb analüüsida. Need jagunevad:

Hetkeolukord. Vastavus ohutuskriteeriumitele ja standarditele. Vastavus kehtivatele nõuetele. Parimad rahvusvahelised tavad. Konstruktsioonide, süsteemide ja komponentide vastavus disainile. Süvakaitse terviklikkus. Vananemise mõjud. Hooldus- ja seireprogrammide piisavus. Juhtimissüsteem. Ressursside piisavus. Organisatsiooniline struktuur. Tuumaohutuse kultuur. Käitamispiirangute ja tööprotseduuride ajakohasus. Käitamiskogemuste rakendamine. Personali piisavus, kvalifikatsioon ja pädevus. Asukoha muutused (geoloogilised, meteoroloogilised, hüdrooloogilised). Inimtekkelised ohud. Kiirguskaitseprogrammid. Seiresüsteemid. Jäätmete ja heidete minimeerimine. Turvaplaan. Füüsiline kaitse. Julgeolekukeskkonna muutused. Hädaolukorra riskianalüüs. Lahendamise plaan. Personali valmisolek. Lõpliku dekomissioneerimiskava ja rahastamise prognoosi vastavus.

§ 8. Ohutuskriteeriumid ja standardid

Määratakse, et hindamisel tuleb lähtuda kehtivatest riiklikest õigusaktidest ja rahvusvahelistest parimatest praktikatest (IAEA, WENRA). Säte nõuab lahknevuste tuvastamist kehtivate standardite ja algse projekti vahel ning nende ohutusalase mõju hindamist.

§ 9. Vananemisest tingitud mõjude hindamine

Säte kohustab hindama materjalide ja komponentide füüsilist vananemist ning tehnoloogilist vananemist (moraalset kulumist). Nõutakse vananemise haldamise programmide (AMP) tõhususe analüüsi, et tagada ohutus kogu planeeritud eluea vältel.

§ 10. Väliste ohtude uuesti hindamine

Kohustus ümber hinnata käitise asukohast tulenevad riskid, arvestades kliimamuutusi ja uusi andmeid. See hõlmab looduslikke ohte (üleujutused, maavärinad) ja inimtekkelisi ohte (lennuõnnetused, lähedalasuvad tööstusobjektid) ning julgeolekuolukorra muutusi.

4. peatükk

Korduva ohutushindamise dokumenteerimine ja menetlemine

§ 11. Hindamise ettevalmistus ja metoodika dokumenteerimine

Nõuded hindamise planeerimisele: enne hindamist tuleb koostada ja pädeva asutusega kooskõlastada detailne metoodika, mis kirjeldab kasutatavaid arvutusmudeleid, kriteeriume, tarkvara ja kvaliteedi tagamise meetmeid.

§ 12. Aruande andmekoosseis ja vormistus

Sätetatakse nõuded lõpparuande vormile: see peab olema taasesitatav, sisaldama viiteid alusandmetele ja kasutama avatud failivorminguid. Eraldi reguleeritakse konfidentsiaalse teabe (nt turvaplaanid) esitamist ja kaitset.

§ 13. Sõltumatuse ja eksperthinnangute tagamine

Nõue kaasata hindamisse sõltumatuid eksperte või institutsioone, eriti kriitiliste ohutussüsteemide analüüsil. Säte annab pädevale asutusele õiguse nõuda paralleelseid kontrollarvutusi tulemuste verifitseerimiseks.

§ 14. Hindamistulemuste sidumine riskijuhtimise ja järelevalvega

Kohustus integreerida hindamistulemused ettevõtte igapäevasesse riskijuhtimisse ja uuendada selle alusel järelevalveprogramme ning hooldusplaane.

§ 15. Andmete säilitamine ja versioonihaldus

Säte kohustab säilitama kõiki hindamisega seotud andmeid ja mudeleid vähemalt järgmise hindamistsükli lõpuni, tagades nende loetavuse ja versioonihalduse.

5. peatükk

Korduva ohutushindamise aruandes esitatavad tulemused ja rakendamine

§ 16. Korduva ohutushindamise aruanne

Aruanne peab sisaldama koondhinnangut käitise ohutusele, tuvastatud puuduste loetelu ja nende riskitaseme analüüsi. Iga lahknevuse kohta tuleb esitada põhjendatud hinnang, kas ja milliseid parandusmeetmeid on vaja.

§ 17. Parandusmeetmete rakendamine

Sätetatakse kohustus koostada ajagraafik puuduste kõrvaldamiseks. Kui kriitilisi ohutuspuudujääke ei kõrvaldata tähtaegselt, on see aluseks käitamisloa peatamisele või kehtetuks tunnistamisele.

§ 18. Pädeva asutuse kontroll

Pädeva asutuse roll: amet hindab aruande vastavust nõuetele, kiidab heaks parandusmeetmete kava ning teostab järelevalvet selle täitmise üle.

6. peatükk

Rakendussätted

§ 19. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

ENERGEETIKA – JA KESKKONNAMINISTER MÄÄRUS

Pädeva asutuse tuumaohutushinnangu koostamise ja dokumentide säilitamise kord

Määrus kehtestatakse tuumaenergia ja- ohutuse seaduse § 16 lõike 7 alusel .

1. Peatükk Üldsätted

§ 1. Reguleerimisala

Käesolev määrus sätestab:

- 1) tuumaohutushinnangu koostamise põhimõtted, ulatuse ja menetluse ehitusloa andmise menetluses;
- 2) ohutushinnangu sisu ja hindamiskriteeriumid;
- 3) nõuded hinnangu koostamise aluseks olevatele dokumentidele ja tehnilistele analüüsidele;
- 4) tuumaohutushinnangu koostamisel kasutatavate dokumentide ja andmete säilitamise korra.

§ 2. Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse mõisteid järgmises tähenduses:

2. peatükk Tuumaohutushinnangu koostamine

§ 3. Tuumaohutushinnangu koostamise alused

- (1) Pädev asutus koostab hinnangu IAEA GSR Part 4, SSR-2/1 (Rev.1), SSG-12, SSG-28 ning muude asjakohaste ohutusstandardite alusel.
- (2) Hinnang peab olema sõltumatu, jälgitav ja täielikult dokumenteeritud.
- (3) Vajaduse korral kaasab pädev asutus tehnilise toe organisatsioone (TSO), eksperte või laboratooriume.

3. peatükk Tuumaohutushinnangu sisu ja ulatus

§ 4. Disaini ohutuskontseptsiooni hindamine

Pädev asutus hindab, kas projekti ohutuskontseptsioon vastab IAEA SSR-2/1 nõuetele, sealhulgas:

- 1) süvakaitse (*defence in depth*) tasemete rakendamisele;
- 2) ohutusfunktsioonide tagamisele(sh reaktori turvaline seisatamine;
- 3) järelsoojuse usaldusväärne eemaldamine;
- 4) radioaktiivsete ainete piiratuse ja barjääride terviklikkus;
- 5) projekteerimisbaasi sündmuste ja projekteerimisbaasi ületavate sündmuste käsitlese adekvaatsusele;
- 6) raskete avariide ohjamise strateegiatele.

§ 5. Ohutusele oluliste süsteemid, ehitised ja seadmed (SSC) hindamine

Pädev asutus kontrollib, et:

- 1) ohutusele olulised SSC-d on korrektselt klassifitseeritud vastavalt IAEA ohutusklassidele;
- 2) konstruktsioonide ja süsteemide sõltumatus, mitmekesisus ja töökindlus on tõendatud;
- 3) kriitilised ehitised ja seadmed peavad vastu seismilistele koormustele ja käitamisoludele;
- 4) SSC-de projekteerimisel kasutatakse tunnustatud standardeid, valideeritud arvutusmetoodikaid ja kvalifitseeritud materjale.

§ 6. Mõõte- ja juhtimissüsteemid ning elektritoitesüsteemide hindamine

Pädev asutus hindab:

- 1) ohutus- ja käitamise juhtimissüsteemide funktsionaalset ja füüsilist eraldatust;
- 2) reaktori kaitsesüsteemide sõltumatust ning fail-safe loogikat;
- 3) küberkaitse meetmete integreeritust;
- 4) elektritoite tagamise mitmekesisust, sealhulgas UPS- ja diiselvarutoite lahendusi.

§ 7. Tarneahela, juhtimissüsteemi ja kvaliteedijuhtimise hindamine

Pädev asutus hindab, et:

- 1) taotleja kvaliteedijuhtimise süsteemi vastavust IAEA GSR Part 2 nõuetele;
- 2) tarnijate kvalifitseerimise protseduure ja dokumentatsiooni;
- 3) tarneahela järelevalve- ja auditimehhanismide toimimist;
- 4) projektijuhtimise ja võtmeisikute kompetentsi.

§ 8. Esialgse ohutusaruande (PSAR) tehniline hindamine

Pädev asutus hindab, kas PSAR sisaldab:

- 1) piisavaid analüüse kõikide ohutusfunktsioonide kohta;
- 2) arvutusmetoodika ja mudelite põhjendatust ja valideeritust;
- 3) avari- ja hädaolukorra käitumise analüüse;
- 4) tõendeid, et avariisüsteemid täidavad oma funktsiooni.

§ 9. Radioaktiivsete jäätmete ja kasutatud tuumkütuse käitlemise hindamine

Hinnatakse, kas taotleja esitatud dokumentatsioon sisaldab:

- 1) jäätmete liigitust ja arvutuslikke koguseid;
- 2) ajutise ladustamise tehnilisi lahendusi ja ohutusmeetmeid;
- 3) kasutatud tuumkütuse käsitlemise strateegiat;
- 4) esmast dekomisjoneerimiskava ning selle vastavust IAEA SSG-47 juhiste.

§ 10. Tuumajulgeoleku ja turvaplaaniga seotud hindamine

Pädev asutus kontrollib, kas projekti disain arvestab:

- 1) füüsilise kaitse põhimõtteid (INFCIRC/225);
- 2) juurdepääsukontrolli, seire ja tõkete süsteeme;
- 3) sisemiste ja väliste pahatahtlike ohustajate riske;
- 4) seoseid nõõte- ja juhtimissüsteemide ja turvasüsteemide vahel.

§ 11. Hädaolukorra valmisoleku hindamine

Hinnatakse:

- 1) kohapealse hädaolukorra lahendamise põhimõtteid;
- 2) kiirgusseire süsteemide piisavust;
- 3) evakatsiooniradade ja -lahenduste toimivust;
- 4) esialgset hinnangut hädaolukorra planeerimistsooni (EPZ) suurusele.

4. peatükk

Ehitustingimused tuumaohutuse tagamiseks

§ 12. Ehitusloaga määratavad tuumaohutuse tingimused

Pädev asutus määrab ehitusloas vähemalt järgmised tingimused:

- 1) kohustus järgida kinnitatud PSAR-i ja tuumaohutuse disainnõudeid;
- 2) ohutusele oluliste SSC-de ehitus- ja kvaliteedinõuded, sh materjaliklassid, keevitusprotseduurid ja hold-point kontrollid;
- 3) nõuded seismilisele projekteerimisele, torustike ja tugikonstruktsioonide paigutusele ning tugevusele;
- 4) määratud süvakaitse tasemete säilitamise kohustus;
- 5) õõte- ja juhtimissüsteemid n ja elektrisüsteemide eraldatus- ja paigaldisnõuded;
- 6) füüsilise kaitse ehitusnõuded (tõkked, valve, turvaalad);
- 7) ehituseaegse järelevalve, kontrolli ja auditite kohustuslikud etapid
- 8) kohustus ajakohastada dekomisjoneerimiskava iga olulise projekteerimise või ehituse muutuse korral;
- 9) keskkonnaseire, kiirgusmonitoride ja avariikeskuse rajamise nõuded;
- 10) kohustus tagada tarneahela järelevalve ning kasutada ainult kvalifitseeritud tarnijaid.

5. peatükk Dokumentide säilitamine

§ 13. Dokumentide säilitamise nõuded

(1) Pädev asutus säilitab tuumaohutushinnangu, selle aluseks olevad dokumendid, ekspertiisid ja kirjavahetuse kuni tuumakäitise dekomisjoneerimiseni ning vähemalt 30 aastat pärast käitise lõplikku sulgemist.

(2) Dokumente säilitatakse viisil, mis tagab nende terviklikkuse, konfidentsiaalsuse ja kättesaadavuse.

(3) Turvateabega seotud dokumendid säilitatakse vastavalt julgeolekuasutuse määratud juurdepääsupiirangutele.

§ 14. Andmete jälgitavus ja kvaliteedi tagamine

Pädev asutus tagab:

- 1) kõikide hinnangu aluseks olevate andmete ja versioonide jälgitavuse;
- 2) dokumentide korrektse registreerimise ja arhiveerimise;
- 3) kvaliteedijuhtimise kohaste kontrollmehhanismide rakendamise.

6. peatükk Rakendussätted

§ 15. Määruse jõustumine

Määrus jõustub

ENERGEETIKA – JA KESKKONNAMINISTER MÄÄRUS

Tuumaelektrijaama dekomissioneerimise kava koostamise, ajakohastamise ja esitamise nõuded ning dekomissioneerimikulude prognoosi esitamise vorm

Määrus kehtestatakse tuumaenergia ja- ohutuse seaduse § 18 lõike 3, § 46 lõike 4 ja § 69 lõike 9 alusel .

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Määruse reguleerimisala ja eesmärk

Paragrahv sätestab määruse kohaldamisala, kehtestades nõuded tuumaelektrijaama dekomissioneerimise kava koostamisele, ajakohastamisele, esitamisele ja heakskiitmisele. Määrus hõlmab tuumaelektrijaama elutsükli kõiki etappe alates projekteerimisest kuni lõpliku vabastamiseni riiklikust järelevalvest.

§ 2. Mõisted

Paragrahvis tuuakse välja määruses kasutatavad asjakohased mõisted.

2. peatükk Kava koostamine ja versioonid

§ 3. Kava koostamise ja uuendamise kohustus

Paragrahviga määratakse tuumajaama käitajale kohustus ja tingimused dekomissioneerimise kava koostamiseks ja ajakohastamiseks.

§ 4. Kava versioonid ja esitamise tähtajad

Paragrahv sätestab tuumajaama eri elutsükli etappides dekomissioneerimise kava versioonid ning nende esitamise tähtajad. Lisaks antakse pädevale asutusele õigus kehtestada vajaduse korral täiendavad esitustähtaegu.

3. peatükk Kava sisu ja vormistus

§ 5. Kava üldnõuded

Paragrahviga kehtestatakse kohustuslikud elemendid, mida dekomissioneerimiskava peab sisaldama.

4. peatükk Tehnilised ja ohutusnõuded

§ 6. Radioloogiline iseloomustamine

Paragrahvis kehtestatakse nõuded mõõtmismetoodikale, valimi statistikale, ebakindluste ja mõõtmisseadmete kasutamise põhimõtetele. Tulemused on aluseks jäätmekäitluse ja saasteärastuse planeerimisel.

§ 7. Ohutusanalüüs ja ALARA printsiip

Paragrahviga kehtestatakse nõuded dekomissioneerimiskavas olevale ohutusanalüüsile ja ALARA põhimõtte järgimisele.

§ 8. Jäätme- ja kütusekäsitlus

Paragrahviga kehtestatakse nõuded, kuidas dekomissioneerimiskavas kirjeldada jäätme- ja kütusekäsitlust sh tuumakütuse eemaldamine, jäätmete sorteerimine ja vahehoiustamise lahendamine.

§ 9. Keskkonnaseire

Paragrahv sätestab tingimused keskkonnaseire käsitlemisele dekomissioneerimiskavas sh seirepunktid, sagedused ja aruandlus.

§ 10. Kvaliteedijuhtimine ja muudatuste haldamine

Paragrahv sätestab tingimused kvaliteedijuhtimisele ja muudatuste haldamisele sh auditid ja dokumendihaldus.

5. peatükk

Kulud, tagatised ja kaasamine

11. Kulustruktuur ja finantstagatised

Paragrahviga sätestatakse nõuded dekomissioneerimise kulustruktuurile ja finantstagatistele ning nende ajakohastamisele.

§ 12. Sidusrühmade kaasamine

Paragrahv kohustab dekomissioneerimise tegevustel kaasama avalikkuse ning sätestab selles osas üldnõuded.

6. peatükk

Järelevalve ja lõppsätted

§ 13. Kava heakskiitmine ja järelevalve

Paragrahv sätestab, et pädev asutus hindab kava vastavust käesolevale määrusele ja teeb otsuse heakskiitmise kohta. Vajadusel võib asutus nõuda kava täiendamist või auditeerida tööde vastavust.

§ 14. Üleminekusätted ja jõustumine

Paragrahviga määratakse nõuded, mis etapis peab dekomissioneerimisplaani esitama ning kehtestab määruse jõustumise aja.

ENERGEETIKA – JA KESKKONNAMINISTER MÄÄRUS

Tuumaohutuslubade taotluste ja lubade andmekoosseisud, tegevuste ja dokumentide kooskõlastamise ja teavitamise täpsustatud nõuded ja järelevalve kord

Määrus kehtestatakse tuumaenergia ja- ohutuse seaduse § 29 lõike 9, § 36 lõige 3 ja § 37 lõige 3 punktide 2-3 alusel.

1. peatükk

Üldsätted

§ 1. Määruse reguleerimisala ja eesmärk

Paragrahv sätestab määruse kohaldamisala, loetledes reguleeritavad menetlused alates katsetamisloast kuni korralise käitamisloani, ning sõnastab eesmärgi tagada ohutu ja kontrollitud üleminek ehitusest käitamisesse.

§ 2. Lubade menetlemise üldpõhimõtted

Säte kehtestab lubade menetlemise järkjärgulise loogika, kus iga järgmise etapi loa saamine sõltub eelneva etapi edukast läbimisest, ning määrab dokumentide esitamise digitaalse viisi.

2. peatükk

Katsetamisloa taotlus

§ 3. Katsetamisloa taotluse andmekoosseis

Paragrahv loetleb dokumendid ja andmed, mis on vajalikud tuumkütukseta katsetamisloa taotlemiseks ja määruse lisas taotluse andmekoosseis.

§ 4. Katsetamisloa andmise tingimused ja sisu

Säte määrab kindlaks tingimused, mille alusel luba väljastatakse (süsteemide valmidus ilma kütukseta), ning loetleb loale kantavad andmed, nagu katsetuste ulatus, ohutusmeetmed ja dokumenteerimisnõuded.

3. peatükk

Käitamisloa taotlus

§ 5. Taotluse ülddokumendid ja tegevuse põhjendus

Paragrahv kohustab esitama käitise elutsükli detailse kirjelduse ja tõendid finantstagatiste ning vastutuskindlustuse olemasolu kohta kogu käitamisperioodiks.

§ 6. Organisatsioon ja juhtimissüsteem

Säte nõuab integreeritud juhtimissüsteemi, ohutuskultuuri põhimõtete ja protsessipõhise juhtimise kirjeldamist, et tagada organisatsiooniline valmidus käitamiseks.

§ 7. Tuumakäitise ohutusuaruanne

Paragrahv kehtestab nõude esitada lõplik tuumakäitise ohutusuaruanne, mis sisaldab deterministlikke ja tõenäosuslikke ohutusanalüüse ning eraldi riskihinnangut tuumkütusega katsetamise etapiks.

§ 8. Tuumamaterjal, jäätmed ja kiirgusohutus

Säte kohustab kirjeldama kogu tuumkütuse tsükli, radioaktiivsete jäätmete käitlemise lahendusi ning meetmeid kiirgusohutuse ja keskkonnaseire tagamiseks.

§ 9. Julgeolek ja hädaolukorras valmisolek

Paragrahv sätestab nõuded füüsilise kaitse, küberjulgeoleku ja hädaolukorra lahendamise plaanide esitamiseks ning nende kooskõlastamiseks asjakohaste asutustega.

§ 10. Tuumkütusega katsetusprogramm

Säte nõuab detailse tegevuskava esitamist tuumkütusega seotud toiminguteks, alates laadimisest ja esmakriitilisusest kuni võimsuse astmelise tõstmiseni.

4. peatükk

Osaline käitamisluba

§ 11. Osalise käitamisloa andmise eeltingimused

Paragrahv seob osalise käitamisloa andmise eelneva etapi (tuumkütuseta katsetuste) aruande heakskiitmisega ja kinnitusega süsteemide valmisoleku kohta.

§ 12. Osalise käitamisloa sisu ja piirangud

Paragrahv määratleb osalise loa tingimused, sealhulgas lubatud võimsusastmed, tuumakäitise ohutust tagavate parameetrite ja käitamise tingimuste täpse loetelu, kohustuslikud kontrollpunktid ja järelvalvevõimalused ja kriteeriumid katsetuste peatamiseks.

Loa andmekoosseis sätestatakse lisas.

5. peatükk

Käitamisluba korraliseks käitamiseks

§ 13. Üleminek katsetamisest korralisele käitamisele

Säte kehtestab nõuded korralise käitamisloa väljastamiseks, mis põhinevad tuumkütusega katsetuste lõpparuandel ja tõendatud vastavusel ohutusnõuetele.

§ 14. Käitamispiirangud ja -tingimused

Paragrahv defineerib käitamispäärangud ja -tingimused kui käitamisloa lahutamatu osa, määrates ohutusmarginaalid ja tuumakäitise ohutust tagavate parameetrite ja käitamise tingimused.

§ 15. Käitamisprotseduurid ja juhised

Säte loetleb kohustuslikud protseduurid ja juhised, mis peavad olema kehtestatud igaks käitamisrežiimiks, sealhulgas avariolukordadeks ja rasketeks õnnetusteks.

§ 16. Hooldus, kontroll ja vananemishaldus

Paragrahv kohustab käitajat rakendama programme seadmete hoolduseks, perioodiliseks kontrolliks ja vananemise haldamiseks, et tagada pikaajaline ohutus.

Käitamisloa andmekoosseis sätestatakse lisas

6. peatükk

Järelevalve, aruandlus ja muudatused

§ 17. Kooskõlastamise kord

Paragrahv reguleerib käitamisloa kooskõlastamise korda sõltuvalt muudatuste mõjust ohutusele ning sätestab väheoluliste muudatuste teavitamise ja dokumenteerimise korra.

§ 18. Kogemuste tagasiside ja korduv ohutuse hindamine

Paragrahv kohustab käitajat analüüsima käitamiskogemusi ja viima vähemalt iga kümne aasta järel läbi korduva ohutushindamise (PSR).

§ 19. Aruandluskohustus ja teavitamine

Paragrahv määrab kindlaks regulaarse aruandluse (päeva-, kuu-, aastaaruanded) sisu ja tähtsused ning erakorraliste sündmuste teavitamise korra.

ENERGEETIKA – JA KESKKONNAMINISTER MÄÄRUS

Tuumakäitise katsetusprogrammi sisu ning katsetamise nõuded ja kord

Määrus kehtestatakse tuumaenergia ja- ohutuse seaduse § 41 lõike 4 alusel.

1. peatükk

Üldsätted

§ 1. Määruse reguleerimisala ja eesmärk

Määrusega kehtestatakse nõuded tuumakäitise katsetusprogrammi sisule ning katsetamise korrale, eesmärgiga veenduda konstruktsioonide, süsteemide ja komponentide (SKK) töökindluses ja vastavuses ohutusnõuetele. Määrus sätestab progresseeruva kontrolli põhimõtted algandmete kogumiseks ja rahvusvaheliste standardite rakendamiseks, seades prioriteediks tuumaohutuse tagamise kõigis etappides.

§ 2. Katsetamise üldpõhimõtted

Katsetamine peab toimuma astmelise lähenemise põhimõttel ja loogilises järjekorras, kus ühe etapi edukas läbimine on järgmise alustamise eeltingimuseks. Säte nõuab vastavuse kontrollimist projekteerimislahendustele, kasutusjuhendite valideerimist reaalsetes tingimustes ning saadud andmete säilitamist tuleviku võrdlusalusena.

2. peatükk

Katsetamise nõuded ja kord

§ 3. Katsetusetappide koostööstamine ja järelevalve

Määratletakse katsetusprogrammi kontrollpunktid, mille läbimiseks on vajalik pädeva asutuse koostööstamine ja järelevalve toimingute teostamine. Töö jätkamise luba antakse vaid nõuetekohase dokumenteerimise järel ning pädeval asutusel on õigus määrata täiendavaid kontrollpunkte ja vahetuid järelevalvevõimalusi.

§ 4. Katsetamise ohutuse tagamine

Enne katsetuste alustamist tuleb läbi viia riskide hindamine ja rakendada asjakohased ohutusmeetmed, eriti radioaktiivsete ainete kasutamisel. Säte nõuab ranget konfiguratsioonikontrolli, et tagada projekteeritud seisundi säilitamine ja vältida volitamata muudatusi.

§ 5. Katsetuste peatamise ja taaslustamise tingimused

Sätestatakse kohustus katsetused viivitamatult peatada ohu ilmnemisel või ohutusmarginaalide vähenemisel alla lubatud piiri. Katsetuste taaslustamine on lubatud vaid pärast puuduste kõrvaldamist ja pädeva asutuse poolt antud kinnitust.

§ 6. Konfiguratsioonikontroll katsetuste ajal

Reguleeritakse projekteeritud seisundi säilitamise ja muudatuste haldamise protsessi katsetuste ajal. Kõik ajutised või püsivad muudatused peavad läbima kontrollitud protsessi, olema dokumenteeritud ja nende mõju ohutusele peab olema hinnatud.

§ 7. Katsetuste tugisüsteemide ja keskkonna nõuded

Enne katsetusi tuleb veenduda tugisüsteemide (nt toiteallikad, jahutus) valmisolekus ja testkeskkonna stabiilsuses. Säte nõuab mõõtmiste usaldusväärsuse ja verifitseerimise tagamist, et välistada keskkonnast tulenevad vead tulemustes.

§ 8. Kogemuste tagasisidestamine

Katsetamise käigus saadud kogemused tuleb dokumenteerida ja analüüsida. Tulemuste põhjal tuleb vajadusel täiendada käitusprotseduure, viia sisse disainimuudatusi ja rakendada meetmeid üldise ohutuse parendamiseks.

§ 9. Vastutavate rollide ja õiguste määratlemine

Määratakse kindlaks katsetamisel osaleva personali vastutus ja nõutav pädevus. Säte annab vastutavatele isikutele ja pädevale asutusele õiguse peatada tööd ohutusnõuete rikkumise korral ning nõuda lisaselgitusi.

§ 10. Kontrollpunktide ja tunnistamispunktide läbimise kriteeriumid

Kehtestatakse nõue, et igal kontrollpunktil peavad olema üheselt mõistetavad läbimise kriteeriumid, mis põhinevad disaininõuetel ja tuumakäitise ohutusalusel. Tulemuste aktsepteerimine on võimalik vaid kriteeriumide täitmisel.

§ 11. Organisatsiooniline ja tehniline valmisolek

Enne katsetuste algust tuleb tõendada organisatsioonilist valmisolekut: personal peab omama vajalikku kvalifikatsiooni ja väljaõpet, juhtimiskorraldus peab olema paigas ning tööprotseduurid kehtestatud.

3. peatükk

Katsetusetappide sisu

§ 12. Programmi üldine ülesehitus

Katsetusprogramm peab sisaldama detailseid plaane ja ajakava, jagunedes selgelt tuumamaterjali mittehõlmavaks ja hõlmavaks etapiks (sh kütuse laadimine). Määratletakse vastavusnäitajad programmi edukuse hindamiseks.

§ 13. Ohutusalunde sidumine katsetustega

Säte nõuab katsetuste otsest sidumist tuumakäitise ohutusalundega, et praktikas tõendada ohutusfunktsioonide toimimist ja süvakaitse põhimõtete rakendumist vastavalt disainile.

§ 14. Disaini muudatuste haldamine katsetamise käigus

Reguleeritakse katsetamise käigus vajalikuks osutuvate disainimuudatuste haldamist. Muudatused tuleb dokumenteerida, hinnata nende mõju ohutusele, koostööstada pädeva asutusega ja tagada vastavus standarditele.

§ 15. Üldnõuded katsetusprogrammi sisule

Programmi sisu peab olema proportsionaalne riskidega ja arvestama õiguslikke ning toimivusnõudeid. Arvesse tuleb võtta varasemat kogemust sarnaste rajatistega ning tagada protseduuride valideerimine piirangute tingimustes.

§ 16. Tuumamaterjali mittehõlmava katsetamise etapp

Säte reguleerib nn tuumamaterjali mittehõlmava katsetamise etappi, mis hõlmab muuhulgas komponentide ja süsteemide (sh ohutussüsteemide) toimimise kontrolli, rõhupiirangute testimist ja asjakohaste mõõteseadmete kalibreerimist enne kütuse sisseviimist. Hinnatakse ka käitamisprotseduure ja hädaolukorra plaanide toimivust.

§ 17. Tuumakütuse esmase transpordi ja ladustamise korraldus

Määratakse nõuded kütuse vastuvõtu, transpordi ja ladustamise protseduuridele. Tõendada tuleb hoiustamise ja jahutuse töökindlust, füüsilise kaitse meetmete toimimist ning materjali arvestuse ja kontrolli süsteemi valmisolekut.

§ 18. Tuumamaterjali hõlmava katsetamise etapp

Reguleeritakse etappi alates kütuse laadimisest ja kriitilisuse saavutamisest kuni võimsuse järkjärgulise tõstmiseni. Eesmärk on määrata käitamispäärangud ja -tingimused, lõplikult valideerida protseduurid ja kontrollida jäätmekäitlussüsteeme reaalses tingimustes.

4. peatükk

Dokumenteerimine ja aruandlus

§ 19. Dokumenteerimise ja aruandluse nõuded

Kehtestatakse nõuded katsetustulemuste jälgitavusele ja säilitamisele. Aruandluskohustus hõlmab tulemuste sõltumatut valideerimist ja vastavuse kontrollimist nõuete matriksi alusel.

§ 20. Kõrvalekallete ja mittevastavuste käsitlemine

Kõik kõrvalekalded tuleb käsitleda süstemaatiliselt, viies läbi põhjuste analüüsi ja rakendades parandusmeetmeid. Loa omajal on teavitamiskohustus ning vajadusel tuleb algatada disainimuudatuse protsess.

§ 21. Programmi muutmine ja koostööstamine

Katsetusprogrammi muudatused ja täiendused tuleb koostööstada pädeva asutusega. Pädeval asutusel on õigus nõuda programmi muutmist ohutuse tagamiseks, kaasates vajadusel teisi asutusi.

ENERGEETIKA – JA KESKKONNAMINISTER MÄÄRUS

Tuumajäätmete käitluskava koostamise ja esitamise nõuded

Määrus kehtestatakse tuumaenergia ja- ohutuse seaduse § 42 lõike 3 alusel.

1. peatükk

Üldsätted

§	1.	Reguleerimisala
Määrusega kehtestatakse nõuded tuumajäätmete käitlemise tegevuskava (edaspidi käitluskava) koostamisele, ajakohastamisele, esitamisele ja heakskiitmisele.		

§	2.	Mõisted
Määruses kasutatakse mõisteid tuumaseaduse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemist reguleerivate rahvusvaheliste normide tähenduse		

2. peatükk

Käitluskava koostamine ja esitamine

§ 3. Käitluskava koostamise kohustus

Käitaja koostab käitluskava, mis katab kogu radioaktiivsete jäätmete elutsükli alates tekkest kuni lõppkäsitluseni.

§ 4. Käitluskava esitamine ja kinnitamine

Käitaja esitab käitluskava pädevale asutusele kinnitamiseks, kes hindab selle vastavust käesoleva määruse nõuetele.

3. peatükk

Käitluskava sisu ja ülesehitus

§	5.	Käitluskava sisu
Käitluskava sisu ja koosseis sätestatakse käesoleva määruse lisas 1.		

4. peatükk

Rakendussätted

§	6.	Üleminekusätted ja jõustumine
Määrus jõustub		

Lisa 1 – Tuumajäätmete käitlemise tegevusplaani koostise ja sisu nõuded

1. Üldsätted

Tegevusplaani eesmärk on tagada tuumajäätmete ohutu käitlemine vastavalt EL direktiivile 2011/70/Euratom ja IAEA ohutusstandarditele.

2. Tegevusplaani struktuur ja peatükid – sisaldavad õiguslikku alust, jäätmevoogude kirjeldust, strateegiat, ohutus- ja keskkonnanõudeid ning aruandlust.

3. Ohutus- ja keskkonnanõuded – riskihindamine, ALARA-põhimõtte rakendamine,

keskkonnaseire ja turvameetmed.

4. Aruandlus ja järelevalve – kord aastas esitatav aruanne, muudatuste dokumenteerimine ja pädeva asutuse järelevalve.

5. Rahvusvaheline kooskõla – plaan peab vastama direktiivile 2011/70/Euratom, IAEA GSR Part 5, SSG-40, SSG-61 ning WENRA standarditele.

**ENERGEETIKA – JA KESKKONNAMINISTER
MÄÄRUS**

Tuumakäitise vastutavate ametikohtade loetelu, kvalifikatsiooni- ja pädevusnõuded ja nende tõendamiskord ning töötajate väljaõppe, täiendõppe ja pädevuse hindamise nõuded

Määrus kehtestatakse tuumaenergia ja- ohutuse seaduse § 44 lõike 8 alusel.

**1. peatükk
Üldsätted**

§ 1. Reguleerimisala

Nõuded tuumakäitajale ja kohustused, kohaldamisala.

§ 2. Mõisted

Vastutav ametikoht, ohutuse seisukohast oluline ametikoht või ülesanne, tööluba, simulaator

§ 3. Seos teiste õigusaktidega

Kiirgusseadus, töötervishoiu ja tööohutuse seadus jne. Tuumakäitise eripärast johtuvad tingimused.

**2. peatükk
Vastutavad ja ohutuse seisukohast olulised ametikohad**

§ 4. Vastutavate ametikohtade loetelu

Tuumakäitise juht, reaktorikäitamise juht, ohutusjuht, kiirgusohutuse eest vastutav isik, tuumajulgeoleku eest vastutav isik, kvaliteedijuhtimissüsteemi eest vastutav isik, käitise avariivalmiduse ja hädaolukorra lahendamise korraldamise eest vastutav isik

§ 5. Ohutuse seisukohast oluliste ametikohtade loetelu ja klassid

Käitamine (kontrollruumi operaatorid), kiirguskaitse tagamine, hooldus ja tehniline tugi, projekteerimine ja ohutusanalüüs. Tuumakäitaja kohustus kehtestada ametikohtade jaotus, kirjeldades iga klassi puhul ametikohtade põhiülesandeid, mõju ohutusele ning pädevus- ja kvalifikatsiooninõuete erisusi.

**3. peatükk
Pädevus- ja kvalifikatsiooninõuded**

§ 6. Nõuded haridusele

Ametikohtade kaupa miinimumnõuded haridusele ja vajadusel erisused

§ 7. Nõuded teadmistele ja oskustele

Tuumaohutus, kiirgusohutus, füüsiline kaitse, tehnoloogia, ohutusfunktsioonid

§ 8. Nõuded töökogemusele

Miinimumnõuded ametikohale või tööloa saamiseks

4. peatükk

Koolitamine

§ 9. Pädevuse kaardistamine

Vastutavate ametikohtade ja ohutuse seisukohast oluliste ametikohtade pädevusnõuded nagu põhifunktsioonid ja tööülesanded; vajalikud teadmised, oskused ja hoiakud; kogemus. Dokumenteerimine

§ 10. Väljaõppe eesmärkide ja sisunõuete määramine

Vastutavate ametikohtade ja ohutuse seisukohast oluliste ametikohtade koolituse eesmärgid ja sisu

§ 11. Esmase väljaõppe nõuded

Vastutavate ametikohtade ja ohutuse seisukohast oluliste ametikohtade väljaõppe minimaalne kestus, temaatika

§ 12. Täienduskoolitusel osalemine ja täienduskoolituse sisu nõuded

Sagedus, minimaalsed mahud tundides/päevades, temaatika, koolituse läbiviimise nõuded

§ 13. Kohustuslikud teemad kõigile tehnilistele töötajatele ja töövõtjatele

Tuumaohutus, kiirgusohutus, tuleohutus, hädaolukorrad, tööstusohutus

§ 14. Hindamise kord

Kirjalik, praktiline, suuline, töövaatlus. Hindamine enne tööloa saamist

5. peatükk

Simulaatoriõpe

§ 15. Simulaatori tehnilised nõuded

Nõuded simulaatorile (kogu ulatus või osas, mis matkib tuumakäitise juhtimissüsteeme ja dünaamikat piisava täpsusega, et võimaldada töö- ja avariitingimustes treenimist.) ja selle tarkvarale (stsenaariumid, täpsus)

§ 16. Simulaatoriõpe

Kontrollruumi töötajate õppe maht ja sagedus (nt vähemalt 5 päeva aastas; töö- ja avariitingimuste stsenaariumid, meeskonnatöö, kommunikatsioon)

Hooldus- ja tehnilise personali praktiline koolitamine, nende esmane ja täiendusõppe sisu ja maht

6. peatükk

Tööluba

§ 17. Ametikohade loetelu

Kontrollruumi operaator, reaktorikäitamine eest vastutaval isik, tuumakäitise käitamisjuht

§ 18. Tööloa taotlemise ja andmise nõuded

Koolituse nõuded, kogemus, hindamise sooritus. Uuesti taotlemine seoses ametikoha vahetuse, ametikohalt eemaloleku, pädevuse vähenemise tõttu. Tööloa andja.

§ 19. Tööloa kehtivus ja pikendamine

Tähtajaline, pikendamise tingimused.

§ 20. Tööloa peatamine ja kehtetuks tunnistamine

Peatamine ja kehtetuks tunnistamise tingimused

7. peatükk Tervisekontroll

§ 21. Ametikohtade loetelu

Töötaja töövõime ja sobivuse hindamine vastavalt talle pandud ülesannetele ja vastutusele. Ametikohtade loetelu

§ 22. Tervise nõuded

Nt nägemine, kuulmine, töö väsimusel jne, kooskõla töötervishoiu üldaktidega

§ 23. Tervisekontrolli kord

Tervisekontrolli teostaja, sagedus, läbiviimise kord, dokumenteerimine

8. peatükk Töövõtjate pädevus ja järelevalve

§ 24. Nõuded töövõtjate eelvaliku ja kvalifikatsiooni tõendamisele

Kord töövõtjate eelvalikuks, mille käigus hinnatakse töövõtja pädevust, kogemust ja võimekust täita ohutuse seisukohast olulisi ülesandeid.

§ 25. Töövõtjate väljaõppe ja ohutusalase koolituse miinimumnõuded

Tuumaohutus, kiirgusohutus, tuleohutus, hädaolukorrad, tööstusohutus. Täiendavat väljaõpet, mis vastab konkreetsetele tööülesannetele ja ohutusriskidele.

§ 26. Töövõtjate töö vastuvõtt ja järelevalve

Pädevad töötajad töö vastuvõtmiseks ja järelevalveks

9. peatükk Personaliplaneerimine ja andmekogud

§ 27. Tööjõuvajaduse analüüs ja pikaajaline prognoos

Tööjõuvajaduse analüüsi kord ja sagedus, sisu.

Tuumakäitise elukaare etapid ja sellest johtuvad ajaperioodid, ametikohtade grupid, stsenaariumid

§ 29. Andmete registreerimine ja säilitamine

Koolitus-, pädevus-, autoriseerimis- ja tervisekontrolli andmete registreerimine, säilitamine ja esitamine pädevale asutusele

10. peatükk

Rakendussätted

§ 30. Määruse jõustumine
Määrus jõustub

ENERGEETIKA – JA KESKKONNAMINISTER MÄÄRUS

Tuumakäitise dekomissioneerimisloa andmekoosseis, dekomissioneerimise dokumenteerimine, dokumentatsiooni säilitamise ja andmete pädevale asutusele esitamise kord

Määrus kehtestatakse tuumaenergia ja- ohutuse seaduse § 45 lõike 4 ja § 47 lõike 8 alusel.

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Reguleerimisala

Käesolev määrus sätestab:

- 1) dekomissioneerimisloa taotluse andmekoosseisu ning taotlusele esitatavad üldised nõuded;
- 2) dekomissioneerimise tegevuste dokumenteerimise põhimõtted;
- 3) dekomissioneerimise käigus tekkiva dokumentatsiooni säilitamise korra;
- 4) andmete ja dokumentide esitamise korra pädevale asutusele.

§ 2. Mõisted

Käesolevas määrukses kasutatakse järgmisi mõisteid:

2. peatükk Dekomissioneerimisloa andmekoosseis

§ 3. Dekomissioneerimisloa taotluse üldnõuded

- (1) Taotlus peab sisaldama kõiki andmeid, mis võimaldavad pädeval asutusel hinnata dekomissioneerimise ohutust, tehnilist teostatavust ja vastavust õigusaktidega kehtestatud nõuetele.
- (2) Taotleja vastutab andmete täielikkuse ja õigsuse eest.

§ 4. Dekomissioneerimiskava ja tehnilisi andmeid käsitlevad dokumendid

Taotleja esitab järgmised dokumendid ja andmed:

- 1) üldine dekomissioneerimisstrateegia, sh kavandatud meetod, astmelisus, tähtajad ja etapid;
- 2) tuumakäitise tehniline kirjeldus seisukohalt, mis on oluline lammutamise ohutuse hindamiseks;
- 3) ohtude ja riskide hindamine;
- 4) ohutuse tagamise meetmed, sealhulgas kiirguskaitse, seire, tööohutus, avari- ja hädaolukorra lahendamise põhimõtted dekomissioneerimise ajal;
- 5) radioaktiivsete jäätmete käitlemise kava, sh koguste prognoos, klassifikatsioon, vaheladustamine, pakendamine ja lõppladustamise lahendus kooskõlas TEOS-i ja jäätmekäitluse nõuetega;
- 6) keskkonnakaitse meetmed, sealhulgas heitmete ja kiirgusdooside piirangud ning keskkonnaseire programm;
- 7) juhtimissüsteemi kirjeldus, mis tagab dekomissioneerimise tegevuste ohutuse ja jälgitavuse;
- 8) finantstagatised ja dekomissioneerimisreserv, sh tõendid selle kohta, et rahalised kohustused on kaetud;
- 9) projekti juhtimise ja pädevuse kirjeldus, sh võtmeisikute kvalifikatsioon ja rollid.

3. peatükk

Dekomissioneerimise dokumenteerimine

§ 6. Dekomissioneerimise käigu dokumenteerimine

Käitajal on kohustus dokumenteerida kogu dekomissioneerimise käik, sealhulgas:

- 1) tööde teostamise protokollid ja logid;
- 2) demonteerimisetappide läbiviimise dokumentatsioon;
- 3) mõõtmised ja seireandmed (kiirgus, keskkond, konstruktsioonide seisund);
- 4) kõrvalekallete ja juhtumite registreerimine ning korrigeerivad meetmed;
- 5) jäätmete tekkimise ja käitlemise dokumentatsioon;
- 6) kvaliteedikontrolli ja auditite tulemused;
- 7) avariolukordade või hädaolukordade käsitlemise aruanded (kui neid on toimunud).

§ 7. Lõppseisundi aruanne

Dekomissioneerimise lõpetamisel esitab käitaja:

- 1) lõppseisundi analüüsi ja mõõtmised, mis tõendavad vabastamise tingimuste täitmist;
- 2) radioaktiivsuse jääktaseme hinnangu;
- 3) kinnituse, et kõik dekomissioneerimisplaanis ette nähtud tööd on lõpuni viidud;
- 4) keskkonnaseire lõpparuande;
- 5) jäätmehoolduse lõppdokumentatsiooni;
- 6) hinnangu tulevase kasutuse piirangute kohta (kui rakendub).

4. peatükk

Andmete ja dokumentide esitamine ja säilitamine

§ 8. Andmete esitamise kord pädevale asutusele

- (1) Dekomissioneerimisloa taotlus ja sellega seotud dokumendid esitatakse elektrooniliselt pädeva asutuse määratud vormis ja viisil.
- (2) Käitaja esitab regulaarsed aruanded dekomissioneerimise käigu ja ohutusmeetmete täitmise kohta pädeva asutuse määratud sagedusel.
- (3) Pädev asutus võib nõuda täiendavaid andmeid, selgitusi või eksperthinnanguid.

§ 9. Dokumentide säilitamine

- (1) Käitaja ja pädev asutus säilitavad dekomissioneerimise dokumentatsiooni kogu dekomissioneerimise perioodi ning vähemalt 30 aastat pärast rajatise lõppseisundi kinnitamist.
- (2) Dokumente säilitatakse viisil, mis tagab nende terviklikkuse, tõestatavuse ja kättesaadavuse.
- (3) Turvateavet ja konfidentsiaalset teavet käsitletakse vastavalt riigis kehtivatele julgeoleku- ja teabekaitse nõuetele.

§ 10. Dokumentide jälgitavus ja kvaliteedinõuded

Käitaja peab tagama:

- 1) kogu dokumentatsiooni versioonikontrolli ja jälgitavuse;
- 2) dokumenteerimise vastavuse kvaliteedijuhtimissüsteemi nõuetele;
- 3) andmekandjate korrektse säilitamise ja vajaduse korral dubleerimise.

5. peatükk

Rakendussätted

§ 11. Määruse jõustumine

Määrus jõustub

SISEMINISTER MÄÄRUS

Täpsustatud nõuded tuumakäitise hädaolukorra riskianalüüsile

Määrus kehtestatakse tuumaenergia ja- ohutuse seaduse § 50 lõike 3 alusel.

§ 1. Reguleerimisala

(1) Käesoleva määrusega kehtestatakse täpsustatud nõuded tuumakäitise hädaolukorra riskianalüüsi koostamisele (edaspidi riskianalüüs).

§ 2. Mõisted

(1) Käesolevas määruks kasutatakse mõisteid tuumaenergia ja -ohutuse seaduse ning tsiviil kriisi ja riigikaitse seaduse tähenduses.

(2) Täiendavalt kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1)
- 2)

§ 3. Riskianalüüsi sisu

Riskianalüüs peab sisaldama vähemalt järgmisi osi:

- 1)

§ 4. Välistest ohtudest lähtuv riskihinnang

(1) Riskianalüüsis tuleb hinnata tuumakäitise mõjutatavust väliste tegurite suhtes, sealhulgas:

- 1) maavärinad, tormid, üleujutused ja äärmuslikud ilmastikuolud;
- 2) õhusõiduki kukkumine, plahvatused ja tulekahjud käitise läheduses;

§ 5. Riskianalüüsi metoodika

Riskianalüüs peab tuginema metoodikale, mis võimaldab hinnata riske tõenäosuse, tagajärgede ja vastatavuse alusel.

§ 9. Määruse jõustumine

Määrus jõustub [kuupäev].

SISEMINISTER MÄÄRUS

Täpsustatud nõuded tuumakäitise hädaolukorra plaanile ja selle rakendamisele

Määrus kehtestatakse tuumaenergia ja- ohutuse seaduse § 51 lõike 4 alusel.

§ 1. Reguleerimisala

(1) Käesoleva määrusega kehtestatakse täpsustatud nõuded tuumakäitise hädaolukorra plaanile (edaspidi plaan), et tagada valmisolek ja koordineeritud reageerimine tuuma- või radioloogilisele hädaolukorrale.

§ 2. Mõisted

(1) Käesolevas määruses kasutatakse mõisteid tuumaenergia ja -ohutuse seaduses ning tsiviilkriisi ja riigikaitse seaduse tähenduses.

(2) Lisaks kasutatakse järgmisi mõisteid:

hädaolukorra kategooria – jaotus vastavalt IAEA GSR Part 7 lisa 1 klassifikatsioonile;

§ 3. Hädaolukorra plaani eesmärk ja ulatus

(1) Hädaolukorra plaan peab tagama, et tuumakäitisel on võime:

(2) Plaan peab käsitlema kõiki tuumajaama tööfaase.

§ 4. Hädaolukorra plaani struktuur

Hädaolukorra plaan peab sisaldama vähemalt järgmisi osi:

§ 5. Hädaolukorra tasemed ja käivitamiskriteeriumid

(1) Hädaolukorra tasemed määratakse vastavalt IAEA GSR Part 7 lisa 2-le ning tsiviilkriisi ja riigikaitse seaduse alusel.

(2) Plaanis tuleb kirjeldada:

hädaolukorra käivitamise kriteeriumid (trigger values), tegevused iga taseme korral.

§ 6. Kaitsemeetmed ja tegevuspiirkonnad

(1) Plaanis tuleb määratleda kaitsemeetmete tsoonid:

vastavalt IAEA GSR Part 7 ja GSG-11 juhenditele;

(2) Igas tsoonis tuleb kirjeldada:

§ 7. Koolitused ja õppused

(1) Tuumakäitise valdaja peab korraldama hädaolukorra plaani testimiseks õppusi vähemalt kord aastas, kaasates Päästeametit, kiirgus- ja tuumaohutusalase tegevuse pädevat asutust ja teisi hädaolukorra lahendamise asutusi.

(2) Õppused peavad hõlmama:

§ 8. Määruse jõustumine

Määrus jõustub [kuupäev].

ENERGEETIKA – JA KESKKONNAMINISTER MÄÄRUS

Täpsustatud nõuded kasutatud tuumkütuse käitlemisele

Määrus kehtestatakse tuumaenergia ja- ohutuse seaduse § 55 lõike 3 alusel.

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Reguleerimisala

Käesoleva määrusega sätestatakse:

- 1) kasutatud tuumkütuse käitlemise ja ohutu hoidmise üldnõuded;
- 2) kasutatud tuumkütuse vaheladustamisele esitatavad tehnilised nõuded;
- 3) kasutatud tuumkütuse pakendamise, transpordiks ettevalmistamise ja üleandmise põhimõtted;
- 4) ohutus-, turva- ja kiirguskaitsemeetmed, mida tuleb rakendada kasutatud tuumkütuse käitlemisel.

§ 2. Mõisted

- (1) Käesolevas määruses kasutatakse mõisteid tuumaenergia ja -ohutuse seaduse ning kiirgusseaduse tähenduses.
- (2) Täiendavalt kasutatakse järgmisi mõisteid:

2. peatükk Kasutatud tuumkütuse käitlemise üldpõhimõtted

§ 3. Ohutuse tagamise üldnõuded

Kasutatud tuumkütuse käitlemisel tuleb järgida järgmisi põhimõtteid:

- 1) kriitilisuse vältimine kogu käitlemisprotsessi jooksul;
- 2) piisava soojuse ärajuhtimise tagamine;
- 3) radioaktiivsete ainete leviku vältimine;
- 4) doosi minimeerimine töötajatele ja elanikkonnale;
- 5) füüsilise kaitse meetmete rakendamine vastavalt kehtivatele julgeolekunõuetele;
- 6) rahvusvaheliste ohutusstandardite (IAEA) ja kvaliteedinõuete järgimine.

§ 4. Käitlemise korraldus

- (1) Käitleja tagab kasutatud tuumkütuse ohutu eemaldamise reaktorist, transportimise vaheladustusse ja seal hoidmise vastavalt kehtestatud töökorraldusele.
- (2) Käitlemisel kasutatakse üksnes pädeva asutuse poolt heaks kiidetud seadmeid ja tehnoloogiaid.
- (3) Kõik käitlemistoimingud dokumenteeritakse ning andmed säilitatakse vastavalt kehtivatele nõuetele.

3. peatükk Vaheladustamisele esitatavad nõuded

§ 5. Vaheladustusrajatise üldnõuded

Vaheladustusrajatis peab tagama:

- 1) kriitilisuse vältimine kogu käitlemisprotsessi jooksul, kuumuse ärajuhtimise ja kiirguskaitse;
- 2) rajatise vastupidavuse välistele mõjudele ja kahjustustele;
- 3) ohutute töötingimuste olemasolu, sealhulgas seirevõimekuse;
- 4) tõendatud vastavuse projekteerimisbaasi ja ohutuskriteeriumidega.

§ 6. Pakendite ja konteinerite nõuded

- (1) Kasutatud tuumkütust hoitakse sertifitseeritud pakendites või konteinerites.
- (2) Pakendid ja konteinerid peavad tagama kriitilisuse vältimise, passiivse või aktiivse soojuse ärajuhtimise, lekete vältimise ja piisav varjestuse, mehaanilise vastupidavuse tõenäoliste koormustele.

§ 7. Seire ja kontroll

Vaheladustamise ajal tuleb regulaarselt:

- 1) kontrollida konteinerite ja kütuseelementide seisundit;
- 2) teostada kiirgus- ja temperatuuri seiret;
- 3) jälgida radioloogilisi ja keskkonnatingimusi;
- 4) dokumenteerida kõik kõrvalekalded ja rakendatud parandusmeetmed.

4. peatükk

Kasutatud tuumkütuse üleandmine ja transpordiks ettevalmistamine

§ 8. Üleandmise ja pakendamise põhimõtted

Kasutatud tuumkütuse üleandmisel teisele käitlejale või lõppladustamiseks:

- 1) kasutatakse pädeva asutuse kinnitatud pakendeid ja transpordilahendusi;
- 2) tagatakse vastavus rahvusvahelistele transportnõuetele;
- 3) koostatakse üleandmisdokumentatsioon, mis tõendab kütuse kogust, seisundit ja mõõtmistulemusi.

§ 9. Transpordi ohutusnõuded

- (1) Transpordilahendused peavad vastama kriitikavastasele ja kiirguskaitse nõuetele.
- (2) Transpordivahendite ja marsruudi valik kooskõlastatakse pädeva asutusega.
- 3) Transpordi käigus tagatakse järelevalve ja kriitiliste parameetrite seire.

5. peatükk

Dokumenteerimine ja teabe esitamine

§ 10. Dokumenteerimine

Käitleja dokumenteerib kasutatud tuumkütuse käitlemisega seotud:

- 1) kogused, identifitseerimise ja asukoha;
- 2) seisundit, mõõtmised ja seireandmed;
- 3) pakendamise, transportimise ja üleandmise toimingud;
- 4) kõrvalekalded ja rakendatud parandusmeetmed.

§ 11. Andmete esitamine pädevale asutusele

- (1) Käitleja esitab regulaarsed aruanded kasutatud tuumkütuse koguste, seisundi ja käitlemistegavuste kohta.
- (2) Pädev asutus võib nõuda täiendavat teavet või ekspertiise.

§ 12. Dokumentatsiooni säilitamine

Kasutatud tuumkütuse käitlemise dokumentatsioon säilitatakse kogu käitlemisperioodi jooksul ning vähemalt 30 aastat pärast kütuse üleandmist või lõppladustamist.

6. peatükk

Rakendussätted

§ 13. Määruse jõustumine

Määrus jõustub

ENERGEETIKA – JA KESKKONNAMINISTER

MÄÄRUS

Dekomissioneerimisreservi suuruse hindamise metoodika, käitamisloa omaja riiklikusse dekomissioneerimisfondi tehtavate sissemaksete suuruse ja käitaja poolt antava finantstagatise tingimused ning riikliku dekomissioneerimisfondi sissemaksete, väljamaksete ja vara valitsemise kord

Määrus kehtestatakse tuumaenergia ja- ohutuse seaduse § 69 lõigete 3 ja 5 alusel.

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Reguleerimisala

Määrusega kehtestatakse dekomissioneerimisreservi suuruse hindamise metoodika, riikliku dekomissioneerimisfondi (edaspidi fond) sissemaksete ja väljamaksete tegemise kord ning fondi vara valitsemise, paigutamise ja kasutamise tingimused.

§ 2. Mõisted

Kasutatakse tuumaseaduses sätestatud mõisteid ning rahvusvaheliselt tunnustatud termineid, sealhulgas ISDC (International Structure for Decommissioning Costing), P50/P80, diskontomäär ja eskalatsioonimäär.

2. peatükk Dekomissioneerimisreservi suuruse hindamise metoodika

§ 3. Üldpõhimõtted

- (1) Dekomissioneerimisreservi suuruse hindamisel kasutatakse OECD/NEA ISDC struktuuri vähemalt tasemeni 3.
- (2) Kulude prognoos esitatakse reaalses ja nominaalses vaates ning sisaldab riskireservi kvantiilil P80.
- (3) Metoodika peab olema kooskõlas IAEA ja WENRA juhistega ning tagama kulude piisavuse kogu rajatise elutsükli jooksul.

§ 4. Lähteandmed ja sisendid

- (1) Hindamisel kasutatakse kinnitatud dekomissioneerimisstrateegiat, tööde ajakava, radioloogilist karakteriseerimist ja jäätmevoogude analüüsi.
- (2) Kasutatakse konservatiivseid, rahvusvaheliselt tunnustatud indekseerimis- ja diskontomäärasid.
- (3) Kõik eeldused dokumenteeritakse ja põhjendatakse.

§ 5. Kulude struktuur ja jaotus

- (1) Kulud jaotatakse ISDC alajaotuste kaupa: projektijuhtimine, karakteriseerimine, dekontaminatsioon, demonteerimine, jäätmekäitlus ja saidi taastamine.
- (2) Iga kategooria esitatakse eraldi ning sisaldab otseseid ja kaudseid kulusid.
- (3) Kulude hinnangus arvestatakse eskalatsiooni, riskivarusid ja inflatsiooni.

§ 6. Diskonteerimine ja riskihindamine

- (1) Nominaalsed kulud teisendatakse diskonteerimise teel reaalseteks väärtusteks.
- (2) Riskianalüüs tehakse vähemalt P50, P80 ja P90 tasemetel.
- (3) Hinnang allutatakse sõltumatule eksperdihinnangule vähemalt iga 5 aasta järel või olulise muudatuse korral.

3. peatükk

Fondi sissemaksed ja väljamaksed

§ 7. Sissemaksete määramine

- (1) Fondi sissemaksete määramisel lähtutakse kinnitatud metoodikast ja P80 kulutasemest.
- (2) Pädev asutus kinnitab sissemaksete graafiku, tagades piisavuse kogu tuumakäitise elutsükli jooksul.
- (3) Sissemakseid korrigeeritakse vajadusel sõltuvalt inflatsioonist ja fondi tulususest.

§ 8. Väljamaksete kord

- (1) Väljamakseid tehakse üksnes dekomissioneerimistööde ja sellega seotud tegevuste rahastamiseks.
- (2) Väljamakse eelduseks on pädeva asutuse kooskõlastus ja tööde kava kinnitamine.
- (3) Kõik väljamaksed dokumenteeritakse ja auditeeritakse.

4. peatükk

Fondi vara valitsemine ja riskijuhtimine

§ 9. Vara valitsemise põhimõtted

- (1) Fondi vara hoitakse sihtotstarbeliselt ning eraldatuna muudest varadest.
- (2) Investeerimisel järgitakse konservatiivset lähenemist ja kapitali säilitamise põhimõtet.
- (3) Vara võib paigutada üksnes madala riskiga instrumentidesse (riigivõlakirjad, hoiused, kõrge reitinguga võlakirjad).

§ 10. Riskijuhtimine ja aruandlus

- (1) Fondi valitsemisel rakendatakse riskijuhtimissüsteemi, mis hõlmab turu-, krediidi- ja likviidsusriskide kontrolli.
- (2) Pädev asutus teostab regulaarset järelevalvet ja stressiteste fondi piisavuse üle.
- (3) Iga-aastaselt avalikustatakse fondi aruanded ja sõltumatu audiitori hinnang.

5. peatükk

Andmete esitamine ja jõustumine

§ 11. Dekomissioneerimiskulude prognoosi esitamine

- (1) Käitaja esitab dekomissioneerimiskulude prognoosi käesoleva määruse lisas 1 sätestatud vormil.
- (2) Prognoos ajakohastatakse vähemalt iga viie aasta järel või olulise muudatuse korral.

§ 12. Jõustumine

Määrus jõustub 1. jaanuaril 2026. a.

Dekomissioneerimiskulude prognoosi esitamise vorm

- I. Üldandmed: Käitaja nimi, registrikood, käitise tüüp ja asukoht, kontaktisikud.
- II. Lähte-eeldused ja metoodika: ISDC struktuur, indekseerimine, diskontomäär, kvaliteeditase.
- III. Kulude struktuur: ISDC jaotus, kulud reaalses ja nominaalses vaates.
- IV. Risk ja tundlikkus: P50/P80/P90 analüüs.
- V. Rahastamiskava ja sissemaksete graafik.
- VI. Eksperthinnang ja kinnitus.

ENERGEETIKA – JA KESKKONNAMINISTER MÄÄRUS

Nõuded tuumamaterjali arvestuse korraldamisele, andmete loetelu, inventeerimise ning aruandluse esitamise kord ning tähtajad

Määrus kehtestatakse tuumaenergia ja- ohutuse seaduse § 71 lõike 2 alusel.

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Määruse reguleerimisala ja eesmärk

Käesolev määrus kehtestab nõuded tuumamaterjali omavale isikule tuumamaterjali arvestuse ja kontrolli süsteemi korraldamiseks, aruandluse sisu, vormi ja esitamise korra ning tähtajad andmete esitamiseks pädevale asutusele. Määruse eesmärk on tagada tuumamaterjali arvestuse ja kontrolli süsteemi vastavus Euroopa Aatomienergiaühenduse (Euratom) ja Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri (IAEA) tuumakontrollimeetmete rakendamise nõuetele.

§ 2. Määruse kohaldamisala

Kohaldamisala vastab Komisjoni määruse (Euratom) 2025/974, 26. mai 2025, mis käsitleb Euratomi kaitsemeetmete kohaldamist, artiklis 1 sätestatule ning määrust kohaldatakse nii füüsilistele kui ka juriidilistele isikutele, kes on kohustatud täitma komisjoni määruses (Euratom) 2025/974 sätestatud nõudeid.

§ 3. Mõisted

Määruses kasutatakse mõisteid tuumaenergia ja -ohutuse seaduse, kiirgusseaduse ning komisjoni määruse (Euratom) 2025/974, mis käsitleb Euratomi kaitsemeetmete kohaldamist, tähenduses.

2. peatükk Tuumamaterjali arvestussüsteemi pidamine

§ 4. Tuumamaterjali arvestussüsteem

Tuumamaterjali omava isiku kohustus tagada ja rakendada tuumamaterjalide arvestuse ja kontrolli süsteemi. Nõuded süsteemile.

§ 5. Tuumamaterjali arvestussüsteemi andmekoosseis

Tulenedes komisjoni määruse (Euratom) 2025/974 nõuetest:

- 1) tuumamaterjali arvestuse pidamine, sealhulgas aruandlusprotsessi kehtestamine ja järgimine; rahvusvahelistest kohustustest tuleneva andmevahetuse korraldamine;
- 2) tuumamaterjali ja sellega seotud tegevuste kohta andmete kogumine, dokumenteerimine ja registreerimine (nt tuumamaterjali koguste ja omaduste määramiseks kasutatavad mõõtemetodid ja tehnilised vahendid);
- 3) tuumamaterjali koguste ja liikumiste jälgimine, sealhulgas mõõtmiste erinevuste tuvastamine saaja ja saatja vahel; füüsilise inventuuri läbiviimine; tuumamaterjali koguse lahknevuse hindamine);
- 4) andmete ja dokumentide säilitamine ja kättesaadavus.

3. peatükk

Andmete loetelu ja esitamise kord

§ 6. Tehniliste põhinäitajate deklareerimine

Vastavalt komisjoni määruses (Euratom) 2025/974 I Lisas toodud asjakohase täidetud küsimustiku või selle muudatuse esitamise tähtajad.

§ 7. Tuumamaterjali ala üldkirjelduse deklaratsioon

Vastavalt komisjoni määruse (Euratom) 2025/974 II Lisale koostatud tuumamaterjali ala üldkirjelduse deklaratsiooni ja selle muudatuse esitamise tähtajad.

§ 8. Tuumamaterjali arvestuse ja inventuuri aruanded

Vastavalt komisjoni määruse (Euratom) 2025/974 III-V Lisa vormidele koostatud aruannete esitamise tähtajad

§ 9. Eriaruanded

Vastavalt komisjoni määruse (Euratom) 2025/974 artikkel 17 nimetatud juhtumite kohta koostatud eriaruanne esitamise tähtajad.

§ 10. Tegevusprogramm

Vastavalt komisjoni määruse (Euratom) 2025/974 XI Lisale koostatud tegevusprogrammi esitamise tähtaeg.

§ 11. Andmete esitamine riikidevahelise veo korral

Pädeva asutuse teavitamise nõuded tuumamaterjali väljaveost kolmandasse riiki või veost tuumariigist liikmesriigist või -riiki. Vastavalt komisjoni määruse (Euratom) 2025/974 VI ja VII Lisas toodud andmete esitamise tähtajad.

§ 12. Muud aruanded

Vastavalt komisjoni määruse (Euratom) 2025/974 VIII, XII-XV Lisas vormidel koostatud aruannete esitamise tähtajad.

§ 13 Välisinspektoritele juurdepääsu tagamine

Detailsemad nõuded inspektorite vastuvõtmiseks, sealhulgas lühikese etteteatamise aja (2 tundi) jooksul, läbipääsulubade andmine.

§ 14. Tuumamaterjali kontrollimeetmete lõpetamisest teatamine

Taotluse esitamine vastavalt Komisjoni määruse (Euratom) 2025/974 artikli 36 lõike 1 punktide b, c ja d alusel, tuumamaterjalide kohta, mille suhtes soovitakse lõpetada kontrollimeetmete rakendamine. Andmete esitamise tähtajad.

4. peatükk

Rakendussätted

§ 15. Määruse jõustumine

Määrus jõustumise kuupäev.

MAJANDUS- JA KOMMUNIKATSIOONIMINISTER
MÄÄRUS

Tuumamaterjali riikliku registri põhimäärus

Määrus kehtestatakse tuumaenergia ja -ohutuse seaduse § 73 lõike 5 alusel.

1. peatükk

Üldsätted

§ 1. Registri asutamine ja reguleerimisala

(1) Käesoleva määrusega asutatakse riiklik register ametliku nimetusega „Riiklik tuumamaterjali register” (edaspidi *register*).

(2) Määrus reguleerib registri pidamise eesmärki, ülesehitust, vastutavate töötajate kohustusi, registrisse kantavaid andmeid, andmete töötlemist ja säilitamist ning registri infosüsteemide turvalisuse nõudeid.

§ 2. Registri pidamise eesmärk

Registri pidamise eesmärk on tuumamaterjali arvestuse pidamine, et tagada tuumamaterjali liikumise kontroll ja aruandlus täitmaks rahvusvahelisi kohustusi vastavalt komisjoni määrusele (Euratom) 2025/974.

§ 3. Mõisted

Määruses kasutatakse mõisteid tuumaenergia ja -ohutuse seaduse ning komisjoni määruse (Euratom) 2025/974, mis käsitleb Euratomi kaitsemeetmete kohaldamist, tähenduses.

§ 4. Registri vastutav ja volitatud töötaja

Registri vastutava ja volitatud töötaja andmed ning kohustused

2. peatükk

Registri pidamine ja andmete koosseis

§ 5. Registri pidamise viis

Registri tehniline arhitektuur (komponendid, integratsioonid, juurdepääs ja töövood, mis on kooskõlas andmeplatvormi nõuetega) ning andmemudel (tabelid, seosed, hierarhiad ning metaandmed).

§ 6. Registrisse kantavate andmete alusdokumendid

Tuumamaterjali arvestuse pidamiseks registrisse kantavate andmete alusdokumentide loetelu, mis põhineb tuumaenergia ja -ohutusseaduse, kiirgusseaduse või muu seaduse alusel antud dokumentidel ning määruse (Euratom) 2025/974, mis käsitleb Euratomi kaitsemeetmete

kohaldamist, tähenduses nagu varude muutuse aruanne, füüsilise inventuuri nimekiri ja materjalibilansi aruanne või muu aruanne.

§ 7. Registrisse kantavate andmete loetelu

Tuumamaterjali arvestuse pidamiseks registrisse kantavate andmete loetelu, mis põhineb määruse (Euratom) 2025/974, mis käsitleb Euratomi kaitsemeetmete kohaldamist, tähenduses nagu tuumaohutusloa, kiirgustegevusloa või muu asjakohase dokumendi andmed, tuumakäitise ja tuumamaterjali arvestuse korraldamise eest vastutava isiku andmed; tuumamaterjali andmed, nagu kogus, liik, esinemiskuju ja koostis; tuumamaterjali asukoht, tuumamaterjali veo korral saatja ja vastuvõtja andmed.

3. peatükk

Andmete esitamine ja kandmine registrisse ning juurdepääs registriandmetele

§ 8. Andmete esitamine

Registrisse andmete esitajate loetelu ja andmete õigsuse kontroll

§ 9. Andmete esitaja ja registri kasutaja tuvastamine ja autoriseerimine

Isiku tuvastamise ja autoriseerimise nõuded.

§ 10. Andmevahetus

Andmevahetus teiste andmekogudega

§ 11. Juurdepääs registri ja registrisse kantud andmetele

Registrisse kantud andmete juurdepääsupiirangud. Registri ja registrisse kantud andmetele juurdepääsu õiguse andmise nõuded. Registriandmete väljavõtete tegemine. Andmete avalikustamise nõuded (nt miinimum rajatiste arv, alates millest esitatakse riiklik statistika ja kokkuvõte, mis ei kajasta tuumamaterjali omaja andmeid)

§ 12. Andmete säilitamine ja arhiveerimine

Registris andmete ja alusdokumentide säilitamise ja andmete logimise nõuded (nt tähtajad, arhiveerimise alused, varundus, logid, metaandmed, vastutava ja volitatud töötleja ülesanded).

4. peatükk

Registri küberturvalisuse nõuded

§ 13. Registrisse kantud andmete kaitse ning meetmete ulatus

Registri turvaklass ja turbeaste

§ 14. Riskianalüüs ja seire

Vastavalt küberturvalisuse seaduse § 7 registri riskianalüüsi teostaja määramine, riskianalüüsi tegemise kohustus ja nõuded riskianalüüsile (nt süsteemi turvalisust ja teenuse toimepidevust mõjutavate riskide loetelu, küberintsidendi tagajärgede raskusaste määramine ning lahendamise

abinõude kirjeldus). Riskianalüüsi ajakohastamise tähtaeg, sealhulgas juhud, mil tuleb seda teha viivitamatult (nt pärast olulise mõjuga küberintsidendi toimumist või süsteemi turvalisust mõjutavat muutust). Dokumenteeritud süsteemi riskianalüüsi, turvaeeskirjade ja turvameetmete rakendamise kirjelduse olemasolu ja ajakohasuse tagamine. Nõuded registri seire süsteemile turvalisust ohustava tegevuse või tarkvara tuvastamiseks ja teabe edastamise kord Riigi Infosüsteemi Ametile.

§ 15. Küberintsidendist teavitamise kohustus

Riigi Infosüsteemi Ametit teavitamise kord viivitamata olulise mõjuga küberintsidendist, millel on süsteemi turvalisusele oluline mõju. Olulise mõjuga küberintsidendi kriteeriumid (tingimuste loetelu).

§ 16. Auditeerimine

Nõuded auditi teostajale, auditeerimise sagedus, andmete esitamine.

5. peatükk

Registri järelevalve, rahastamine ja lõpetamine

§ 17. Registri pidamise rahastamine

Registri pidamise, hooldus- ja arendustööde rahastamise alused

§ 18. Järelevalve registri pidamise üle

Õiguslik alus ja pädevad asutused

§ 19. Registri lõpetamine

Registri lõpetamise otsustab valdkonna eest vastutav minister. Registri lõpetamine toimub kooskõlas arhiiviseaduse, avaliku teabe seaduse rakendusaktide või muu seadusega.

6. peatükk

Rakendussätted

§ 20. Määruse jõustumine

Määrus jõustumise aeg ja kiirgusallikate ja tuumamaterjali registrist tuumamaterjali andmete üle kandmise aeg.

LISAD

Määruse lisad sisaldavad määruse rakendamiseks vajalikke andmete loetelusid ja vorme

Lisa 1. Esmased turvameetmed

Turvameetmete andmete koosseis juhindudes Vabariigi Valitsuse 09.12.2022 määruse nr 121 „Võrgu- ja infosüsteemide küberturvalisuse nõuded“ lisast. Tagatud peab olema infoturbe

miinimumtase: infoturbe korraldus, kasutajate teadlikkus, andmete turve, tarnijate haldus, küberintsidentide haldus, pilvteenuste ja veebirakenduste kaitse, infotehnoloogiaseadmete kaitse, sideühenduste ja võrgu kaitse ning füüsiline turve.

Lisa 2. Tuumamaterjali esindaja andmed ja rajatise tehniliste põhinäitajate deklaratsioon

Vastavalt komisjoni määruse (Euratom) 2025/974, mis käsitleb Euratomi kaitsemeetmete kohaldamist¹:

1) ala esindaja andmete koosseis

2) tehniliste põhinäitajate deklaratsioon vastavalt I LISA küsimustikule ja rajatise tüübile (nt I-A, I-F, I-G, I-H, I-L, I-M, I-N, I-P)

Lisa 3. Tuumamaterjali andmete loetelu

Andmete koosseis tuleneb komisjoni määruse (Euratom) 2025/974, mis käsitleb Euratomi kaitsemeetmete kohaldamist, esitatud elektroonilistest aruandlusvormidest (nt III-VIII, XVI LISA), mis on vajalikud tuumamaterjali arvestuse pidamiseks ja liikumise kontrollimiseks.

Lisa 4. Alusdokumendid

Loetelu vastavalt komisjoni määruse (Euratom) 2025/974, mis käsitleb Euratomi kaitsemeetmete kohaldamist, elektrooniliste aruandlusvormide loetelule (nt III-VIII, XVII Lisa), mis on vajalikud tuumamaterjali arvestuse pidamiseks.

SISEMINISTER MÄÄRUS

Tuumamaterjali füüsilise kaitse nõuded, tüüpohu profiili ja kavandamise aluseks oleva ohu määramise kord ja tuumamaterjali kategoriseerimise alused

Määrus kehtestatakse tuumaenergia ja- ohutuse seaduse § 77 lõike 2 alusel.

§ 1. Reguleerimisala

(1) Määrusega kehtestatakse tuumamaterjali ja tuumakäitiste füüsilise kaitse korraldamise üldised nõuded, tuumamaterjali kategooriate määramise aluspõhimõtted ning kavandamise aluseks oleva ohu ja tüüpohu profiili koostamise raamistik.

(2) Määrus sätestab põhimõtted, mille alusel tuumamaterjali valdaja ja käitaja planeerivad, rakendavad ja ajakohastavad füüsilise kaitse meetmeid, sealhulgas juurdepääsukontrolli, valve- ja seiresüsteeme, turvaplaneerimist ning koostööd riiklike julgeoleku- ja reageerimisstruktuuridega.

(3) Määrust kohaldatakse tuumaenergia ja -ohutuse seaduse mõistes tuumamaterjalile ja tuumakäitistele nende käitlemisel, hoidmisel, kasutamisel, töötlemisel, ladustamisel ja transpordil.

§ 2. Mõisted

Määruses kasutatakse mõisteid tuumaenergia ja -ohutuse seaduse tähenduses. Täiendavalt kasutatakse järgmisi mõisteid:

§ 3. Füüsilise kaitse eesmärk ja ulatus

(1) Tuumamaterjali füüsilise kaitse eesmärk on:

ennetada tuumamaterjali või radioaktiivsete ainete ebaseaduslikku omandamist;

kaitsta töötajaid ja elanikkonda tuumajulgeoleku intsidentide tagajärgede eest;

(2) Füüsiline kaitse peab põhinema mitmekihilistel kaitsemeetmetel, hõlmates:

1)

2)

(3) Füüsilise kaitse süsteem peab olema projekteeritud nii, et ühe kaitsekihi rikkumine ei tooks kaasa kogu süsteemi ebaõnnestumist.

§ 4. Tuumamaterjali kategooriad ja nende kaitsetase

(1) Tuumamaterjal liigitatakse füüsilise kaitse eesmärgil kolme kategooriasse vastavalt selle kogusele, rikastustasemele, radioaktiivsele ohule ja kasutatavusele tuumarelvade või muude tuumaseadmete valmistamisel.

(2) Iga kategooria tuumamaterjalile kehtestatakse vastavalt sellele määrusele füüsilise kaitse miinimumnõuded, mis hõlmavad juurdepääsukontrolli, valve- ja seiresüsteeme, turvatsoone, transpordinõudeid ning reageerimisprotseduure.

(3) Tuumamaterjali kategooria määramise alused on esitatud Lisas.

§ 5. Kavandamise aluseks oleva ohu määramine

(1) Kavandamise aluseks olev oht määratakse Kaitsepolitseiameti poolt esimese ja teise kategooria tuumamaterjali sisaldavale tuumarajatisele, lähtudes riiklikust julgeolekuohuhinnangust.

(2) Kavandamise aluseks olev oht peab sisaldama vähemalt:

1)

2)

(3) Kavandamise aluseks olev oht on riigisaladus ning seda käsitletakse vastavalt riigisaladuse ja salastatud välisteabe seadusele.

§ 6. Tüüpohu profiili koostamine

(1) Igale tuumakäitisele koostatakse Kaitsepolitseiameti poolt käitise spetsiifilise tüüpohu profiil, mis kirjeldab ohtude iseloomu ja võimalikku mõju.

(2) Tüüpohu profiil peab sisaldama vähemalt:

1)

2)

§ 7. Füüsilise kaitse tehnilised ja organisatsioonilised nõuded

(1) Tuumakäitis peab olema varustatud füüsilise kaitse süsteemiga, mis sisaldab vähemalt:

1)

2)

§ 8. Määruse jõustumine

Määrus jõustub [kuupäev].

LISA

Tuumamaterjali kategooriad

SISEMINISTER MÄÄRUS

Nõuded tuumakäitise siseturvateenistusele ja turvateenistujate kvalifikatsioonile ning sertifitseerimisele

Määrus kehtestatakse tuumaenergia ja- ohutuse seaduse § 78 lõike 2 alusel.

§ 1. Reguleerimisala

(1) Määrusega kehtestatakse nõuded tuumakäitise siseturvateenistuse ülesannetele, ülesehitusele, varustusele, turvateenistujate kvalifikatsioonile ja nende sertifitseerimisele.

§ 2. Mõisted

Määruses kasutatakse mõisteid tuumaenergia ja -ohutuse seaduses ning turvategevuse seaduse tähenduses. Täiendavalt kasutatakse järgmisi mõisteid:

§ 3. Siseturvateenistuse ülesanded

(1) Siseturvateenistuse ülesanded on:

- 1)
- 2)

§ 4. Siseturvateenistuse koosseis ja varustus

(1) Siseturvateenistuse minimaalne koosseis määratakse vastavalt tuumakäitises kasutatava tuumamaterjali kategooriale ja riskitasemele, võttes arvesse tüüpohu profiili või kavandamise aluseks olevat ohtu.

(2) Turvateenistus peab olema varustatud:

- 1)
- 2)

(3) Erivahendite kasutamine vastavalt turvategevuse seadusele ja tuumakäitise kehtestatud julgeolekutasemele.

§ 5. Turvateenistuja kvalifikatsiooninõuded

(1) Turvateenistujal peab olema:

kehtiv tervisetõend ja psühholoogilise sobivuse hinnang;

läbitud julgeolekukontroll vastavalt riigisaladuse ja salastatud välisteabe seadusele;

§ 6. Sertifitseerimise kord

(1) Turvateenistuja sertifitseerimise korraldamine koostöös kiirgus- ja tuumaohutusalase tegevuse pädeva asutusega.

2) Sertifikaat väljastatakse kuni kolmeks aastaks ja see tõendab turvateenistuja vastavust kvalifikatsiooninõuetele.

(3) Sertifikaat tunnistatakse kehtetuks, kui:

isik ei vasta enam tervise- või julgeolekunõuetele;

tuvastatakse rikkumine, mis seab ohtu tuumakäitise turvalisuse;

isik on rikkunud riigisaladuse hoidmise kohustust.

§ 7. Koolitused

(1) Tuumakäitise valdaja peab tagama, et kõik siseturvateenistuse liikmed läbivad regulaarselt koolitused, mis hõlmavad vähemalt:

1)

2)

(2) Koolituste ja õppuste sisu ning sagedus vastavalt IAEA EPR ja NSS juhenditele.

§ 8. Määruse jõustumine

Määrus jõustub [kuupäev].

ENERGEETIKA – JA KESKKONNAMINISTER MÄÄRUS

Nõuded tuumakäitise käitaja finantstagatisele

Määrus kehtestatakse tuumaenergia ja- ohutuse seaduse § 96 lõike 4 alusel.

§ 1. Eesmärk

Määruse eesmärk on sätestada tuumakäitise käitaja finantstagatisele esitatavad nõuded ning finantstagatise heakskiitmise kord.

§ 2. Üldnõuded muu finantstagatisele

(1) Finantstagatis:

- 1) peab olema ette nähtud üksnes tuumakahjustusest tuleneva kahju hüvitamise tagamiseks;
- 2) olema vajaduse korral viivitamatult realiseeritav;
- 3) ei tohi olla ümberpööratav või lõpetatav ilma pädeva asutuse eelneva kirjaliku nõusolekuta välja arvatud juhul, kui tagatis on algusest peale antud tähtajalisena ja lõppeb automaatselt tähtpäeva saabumisel.

(2) Käitaja on kohustatud tagama, et hiljemalt tähtajalise finantstagatise lõppemise hetkel hakkab kehtima uus, tingimustele vastav ja pädeva asutuse poolt heakskiidetud finantstagatis.

§ 3. Aktsepteeritavad finantstagatise vormid

- 1) kindlustusleping pädeva asutuse poolt aktsepteeritud kindlustusseltsiga;
- 2) garantiileping pädeva asutuse poolt aktsepteeritud krediidi- või finantseerimisasutusega;
- 3) muu pädeva asutuse poolt aktsepteeritud tagatis, mis vastab finantstagatise üldnõuetele ja on pädeva asutuse hinnangul piisav ning sobiv.

§ 4. Heakskiitmine ja esitatavad dokumendid

(1) Pädev asutus peab kasutatava finantstagatise eelnevalt heaks kiitma.

(2) Paragrahv 4 lõigetes 1 ja 2 nimetatud finantstagatise heakskiitmiseks esitab käitaja pädevale asutusele:

- 1) kindlustuslepingu või garantiileping täieliku teksti, sealhulgas kõik lisad, eritingimused ja võimalikud kõrvalkokkulepped;
- 2) finantstagatise pakkuja või emitendi täielikud finantsandmed, sealhulgas viimase kolme majandusaasta auditeeritud aruanded, viimase kvartali vahearuanne ja teave krediidireitingute kohta;

(2) muu finantstagatise kui kindlustus või pangagarantii heakskiitmiseks, esitab operaator pädevale asutusele järgmised dokumendid:

- 1) finantstagatise lepingu või kokkuleppe täieliku teksti, sealhulgas kõik lisad, eritingimused ja võimalikud kõrvalkokkulepped;

- 2) õigusliku analüüsi, mis kinnitab, et finantstagatis on realiseeritav nõude esitamisel ei sisalda realiseerimist takistavaid tingimusi ning vastab seadusest tulenevatele nõuetele;
- 3) kui finantstagatist pakub kolmas isik, pakkuja täielikud finantsandmed, sealhulgas viimase kolme majandusaasta auditeeritud aruanded, viimase kvartali vahearuanne ja teave krediidireitingute kohta;
- 4) tõendi finantstagatise kehtivuse ja mitte pööratavuse kohta, sealhulgas kinnitus, et tagatist ei saa lõpetada ega oluliselt muuta ilma pädeva asutuse eelneva kirjaliku nõusolekuta;
- 5) dokumendi, mis kirjeldab realiseerimismehhanismi, sh menetluskorda ja tähtaegu;
- 6) tõendi pankrotikaitse ja nõudeõiguse eelisjärjekorra kohta, mis kinnitab, et finantstagatis on tagatud operaatori või emitendi maksejõuetusest või pankrotiavaldusest sõltumata;
- 7) riskihinnangu, mis käsitleb finantstagatise sobivust, piisavust, likviidsust ja võimalikke piiranguid;
- 8) tõendi, et finantstagatise suurus vastab vähemalt seadusest tuleneva vastutuse piirmäärale;
- 9) dokumendid, mis tõendavad osapoolte volitusi, sealhulgas allkirjaõigused ja vajaduse korral notariaalselt kinnitatud volikirjad;
- 10) muu teave, mis on vajalikud finantstagatise õigusliku ja finantsilise piisavuse hindamiseks.

(2) Pädev asutus võib nõuda täiendavaid dokumente või sõltumatu eksperdi hinnangut, kui see on vajalik finantstagatise vastavuse kontrollimiseks.

(3) Käitaja ei või finantstagatist lõpetada, asendada ega muuta ilma pädev asutuse eelneva heakskiiduta.

§ 5. Finantstagatise suurus

Finantstagatis peab katma käitaja vastutust tuumakahju eest vähemalt tuumaenergia ja – ohutuse seaduse §-is 96 lõikes 1 sätestatud summas ulatuses.

§ 6. Järelevalve ja aruandlus

(1) Operaator edastab pädevale asutusele kord aastas aruande kasutuses olevate tagatiste kohta.

(2) Pädev asutus võib tellida sõltumatu audiitori või juriidilise eksperdi hinnangu tagatise adekvaatsuse kohta.